

Upravništvo: Ljubljana, Pucničjeva ulica 5.
Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24Inseratni oddelki: Ljubljana, Pucničjeva ulica 5 — Telefon št. 31-23, 31-26
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta 42
Ljubljana, zastopstvo za oglaševanje v Italiji in tujemstvu: UPI S. A. MILANO

Računi: za Ljubljansko pokrajino pri postojalno-ekonomskem zavodu št. 17.749, za ostale kraje Italije Servizio Conti, Cor. Post. No 11-3118

JUTRO

Ishaja vsak dan masno ponedeljka
Narodna masa mesečno Lit 18.—
za izposojnino vključno s »Ponedeljskim Je-
crom« Lit 36.50Uredništvo:
Ljubljana, Pucničjeva ulica št. 5. — Telefon
št. 31-22, 31-23, 31-24

Rokopisi se ne vračajo.

Neuer Grossangriff gegen London

Weiterhin erbitterte Abwehrkämpfe an der Ostfront — Hohe Verluste der Sowjets zwischen Bug und Dnjestr — Neue bolschewistische Durchbruchversuche bei Witebsk vereitelt — Verlustreiche anglo-amerikanische Angriffe gegen Cassino

Aus dem Führerhauptquartier, 22. März. DNB. Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt:

Am Ukrainischen Bug griffen die Sowjets an mehreren Stellen vergeblich an. Ein feindlicher Brückenkopf wurde im Gegenangriff weiter eingegrenzt.

Zwischen dem Mittleren Ukrainischen Bug und dem Dnjestr dauern die schweren Kämpfe mit überlegenen sowjetischen Kräften an. Zahlreiche Angriffe der Bolschewisten wurden unter hohen Verlusten abgewiesen. Die Stadt Smelka wurde befehlsgemäss geräumt. Zwischen Proskurov und Tarnopol traten die Sowjets mit starken Infanterie- und Panzerverbänden erneut zum Angriff an.

In schweren Kämpfen wurden 33 feindliche Panzer vernichtet. Auch im Raum von Brody stehen unsere Truppen in harten Abwehrkämpfen mit den verdrängten feindlichen Kräften. Die Besatzung von Kowel schlug mehrere feindliche Angriffe ab.

Südöstlich Witebsk nahmen die Sowjets mit mehreren Schützendivisionen und zahlreichen Panzern ihre Durchbruchversuche wieder auf. In mehreren Wellen anstürmten Bolschewisten wurden unter Abriegelung eines Einbruchs abgeschlagen.

Im hohen Norden wies im Kandalakscha-Abschnitt eine Stützpunktbesatzung hessischer Grenadiere Angriffe von zwei sowjetischen Schützenregimenten unter ho-

hem Verlusten für den Feind ab und brachte Gefangene ein. An der Murmanfront nahmen estnische Gebirgsjäger einen feindlichen Stützpunkt im Sturm und vernichteten seine Besatzung.

In den schweren Kämpfen im Südbereich der Ostfront hat sich die rheinisch-westfälische 6. Panzerdivision in Angriff und Abwehr hervorragend bewährt.

In Italien setzte der Feind auch gestern mit grösster Verbrissenheit seine verlustreichen Angriffe gegen Cassino erfolglos fort.

Bei der Bekämpfung der Häfen Anzio und Nettuno durch unsere Fernkampf- und Panzertruppen wurden Treffer auf einem feindlichen Frachter erzielt.

Marineküstenbatterien nahmen in der Adria vor S. Giorgio zwei feindliche Zerstörer unter Feuer, zwangen sie zum Abweichen und schossen einen von ihnen in Brand.

Störangriffe feindlicher Flugzeuge richteten sich in der vergangenen Nacht gegen Orte im rheinisch-westfälischen Raum.

Ein erneuter Grossangriff schwerer deutscher Kampffliegerverbände gegen London verursachte durch Massenabwurf von Spreng- und Brandbomben wieder ausgedehnte Brände und Zerstörungen.

Britische Artillerie beschoss erfolglos ein deutsches Geleitz im Kanal. Fernkampf- und Panzertruppen unserer Kriegsmarine nahmen daraufhin Dover mit beobachteter guter Wirkung unter Feuer.

Odklonitev sovjetskih pogojev za premirje

Berlin, 21. marca. Uradno obvestilo iz Helsinkov kaže, da je Kremelj po svoji stari metodi delal proti Finski. Moskva je Fince sporočila svoje pogoje za premirje v ultimativni obliki in zahtevala, da jih brez pridržka sprejmejo. Odgovor Fincev je bil edini, ki ga more dati narod, pose-
dujoč čast in ponos, namreč: odklonitev pogojev, ki ne jamčijo časti, varnosti in neodvisnosti finskega naroda.

Sovjetsko zadržanje napram Finski je nov dokaz, da so zadnji cilji Moskve prilje-
vica Evrope. Noben narod ni imel prijav-
te temeljitje izkušnje z boljševiški me-
todami kakor Finci, ki so že večkrat ute-
gnili spoznati in občutiti »zvestobe boljševi-
kov do pogodbe. V Moskvi so tudi s Finci
skušali prideti pogajanja po starem re-
ceptu tako, da položijo žrtvi zanko okoli vratu
in jo ob dani priliki zadrgnejo.

Angleži in Američani so ponovno rade-
volye posredovali za Stalina. Z brezprimer-
no hladnokrvnostjo so pripravljeni voditi
boljševizmu v ključno in majhen narod
za drugin.

Berlin, 22. marca. Odklonitev sovjetskih
mirovnih pogojev komentira tuksjenski tisk
z ugotovitvijo, da je finski narod na pod-
lagi izkušnje pač dobro vedel, kaj pome-
ni sovjetske zahteve, in da ni Finska
imela nikake možnosti doseči tak mir, ki
bi ji lahko zagotovil njen obstoj in njeno
čast.

Finski tisk o odklonitvi sovjetskih zahtev

Helsinki, 21. marca. V terek so bili razum-
ljivo vsi finski listi v znamenju izjav uradnega
poročila o sovjetskih poizkusih pritiska. Listi
izjavljajo, da se finski narod ne bo mogel pod-
vreči pogojem, ki bi ga je v naprej utegnili
privedi na negotovo pot. Pogoj, ki so zasle-
dovali uničenje Finske, niso mogli priti niti
v debato, Finska se vedno ne bo dopustila, da
bi bile kršene njene pravice.

»Ajan Suunta« pozdravlja jasnost, ki se iz-
raža v poročilu o zadržanju odgovornih kro-
gov. Razveljavljajo je, ugotavlja list, da se v te-
meljnih vprašanjih kaže jasna večina in str-
njnost. Končno izjavlja list, da sta lastna moč
in edinstvo finskega naroda najbolj zanesljivi
sredstvi za doseg njegovih pravic.

Na drugem mestu prinaša »Ajan Suunta«
komentar o razgovoru, ki ga je Führer dovolil
berlinskemu dopisniku lista »Stockholms Tid-
ningene«, in poudarja jasnost, s katero je Füh-
rer obravnaval finske zadeve. Nemški Führer,
ki je nekdo prostovoljno odklonil zahteve Mo-
lotova napram Finski v trenutku, ki je bil ne-
ugoden za Nemčijo, je že davno spoznal ne-
varnosti, ki grozijo Finski od sovjetske strani.
In v tem razgovoru je Adolf Hitler povedal
vse ono, kar je slehernemu Finu na srcu. V tem
se zrcali pravo in povsem drugačno pojmo-
vanje, kakor je ono, ki ga zastopajo na raz-
nih straneh, menec, da lahko delijo Finski vsa-
ke vrste dobre nasvete.

List »Uusi Suomi« izjavlja: »Enako, kakor
smo sli v borbo, da branimos svojo svobodo in
integralnost, smo prisiljeni nadaljevati boj.
Finski vladi ni bilo možno sprejeti poslednji
predlog Sovjetske zveze, ki je bil sličen ul-
timatu. Parlament se je soglasno pridružil temu
stališču vlade. Finska ni mogla z zaprtimi
očmi sprejeti pogojev, katerih izvedba bi vo-
dila državo v isto nevarnost, pred katero je
bil narod prisiljen poiskati zaščito v vojni.
Narod bo kot enotna in zedinjena fronta tudi
nadalje branil svojo pravico za človeka vredno
svobodno življenje.«

Poziv finskemu narodu

Helsinki, 22. marca. Finska vojaška zve-
za je objavila danes finskemu narodu po-
ziv po naslovom »Naš boj za življenje se bo
zmagovito končal, v katerem pravi:
»Sovjetska zveza nas sili, da nadaljujemo
boj. Vemo, da je ta pot težka, vemo pa
tudi, da bomo le z neomajno obrambo na-
ših pravic dosegli mir, ki nam bo zagoto-
vil temeljne pogoje našega življenja. Odpo-
ved tem pravicam bi bila za nas narodna
nesreča in brezupen pogin. Čas je resen in
mno go zahteva, toda izgledi za našo samo-
obrambo so boljši in zanesljivejši kakor v
marsikaterem prejšnjem obdobju. Naša ar-
mada stoji na trdnih postojankah, je bolj

opremljena in bolje izveščana kakor prej.
Naša delovna fronta se zaveda odgovornos-
ti in je dorasla svojim težkim nalogam.
Z zaupanjem lahko gledamo v bodočnost
in smo prepričani, da se bo naš boj ugodno
končal. Temeljni pogoj vsega tega pa je
neomajna zvestoba in trdna pokorščina.
Stati moramo v strnjnih vrstah, ohraniti
moramo svoj finski mir in podpirati svoje
državno vodstvo v njegovem odgovornem
delu. Popolnoma moramo uresničiti voja-
sko tovarštvo, ki je nastalo v prvi vojni.
Tako se bo naš boj za življenje končal z
zmago.«

Švedski »dubri nasveti«

Berlin, 22. marca. »Berliner Börsenzeitung« se bavi s pisanjem švedske tiska
glede Finske. List poudarja, da sta hotela
Reuter in švedski tisk zbuditi vtis, da je
švedska vlada tik pred odklonitvijo fin-
skega parlamenta podzela gotove kora-
ke, o katerih pa finski odgovorni krogi
niso obvestili poslancev. Nadalje sta ho-
tela prikazati finkemu narodu odločen ko-
rak kralja Gustava in sta končno trdila,
da v Helsinkih niso objavili, da je sovjets-
ka vlada izpremenila pogoje.

V zvezi z uradno finsko ugotovitvijo,
da švedsko sporočilo ni vsebovalo nika-
kih podatkov o kaki izpremembi sovjets-
kih pogojev in da je parlament vedel tu-
di za mnenje kralja Gustava, se moramo
znova vprašati, poudarja »Berliner Börsen-
zeitung«, ali imajo švedi sploh poobla-
stilo za taka vmešavanja oziroma »dobre
nasvete«. Tudi sklicevanje na neko »nor-
dijsko solidarnost« ni upravičeno, ako ho-
čejo v izsiljevalnih poizkusih podpirati na-
sprotnika vsakega praktičnega uveljavlje-
nja te solidarnosti, namreč Moskve. Mor-
da je švede o nesprejemljivosti sovjets-
kih zahtev poučil še nevtralni švabski ali
turški tisk. Zato moramo ugotoviti le
gola dejstva, pripominja »Berliner Börsen-
zeitung«, da je prvo uradno stockholmsko
poročilo o pozivu Finski objavil Reuter,
da se londonski tisk kakor tudi moskovski
»Pravda« poslužujeta švedske kot
svojeja pomočnika in da »dobi švedski so-
sed sedaj odobrava in zagovarja to, kar
je Führer v zavesti svoje evropske odgo-
vornosti odklonil Molotovu.

Trezno švedsko mnenje

Stockholm, 21. marca. V daljšem članku
osvetljuje prof. Reuterskoeld v listu »Da-
gesposten« izjavo finske vlade s švedske-
ga stališča, ki ga sicer ne zavzemajo re-
žimski listi, vendar pa mnogi uvideni
Švedi. V tej izjavi se bere, da mora Šved-
ska biti Finski hvaležna za njeno trdno
zadržanje, za njeno kazanje na pot čisti
in dolžnosti, na katero mora kreniti tudi
Švedska, ako hoče večno živeti. Finska si
je izbrala svojo pot in je gotovo upošteva-
la vse nevarnosti in možnosti ter s tem
pokazala prijateljskim narodom na severu
pravo pot. Proti načelu sile se je postavi-
la na stališče pravice in tudi zato zaslu-
ži hvaležnost. Ve namreč, da Moskva ne
izpolni nobenih pogodb. Sovjetska zveza
ne želi mirnih razmer v Evropi, temveč
kakor to dokazujejo tudi pogoji za pre-
mirje s Finsko, negotovost in anarhijo v
mednarodnih odnosih. V kolikor se zdi,
da pristaja na gotove mednarodne zakone
ali pogodbe pomeni to za Moskvu zgolj
sredstvo za izvajanje načrtov o boljševi-
zaciji Evrope in vsega sveta ter obenem
uničenje evropske kulture.

Finsko naj bi zvalili v past

Oslo, 22. marca. »Aftenposten« opozarja,
da so hoteli v Moskvi s svojimi mirovni-
mi pogoji Finsko samo zvaliti v past. V
zvezi s tem navaja list mnenje »Manche-
ster Guardian«, ki je zapisal, da bodo v
Moskvi le zato uporabili svoje pogoje, da
bodo Finsko v daljši dobi popolnoma si-
stematično podjarmili. Ugledni oslojski
list se nato bavi z vprašanjem britanskih
in ameriških jamstvenih obljub in pri-
haja do zaključka, da ima zaradi današ-
njega dejanskega položaja to jamstvo le
ta pomen, da napravi podreditev boljševi-
zmu bolj sprejemljivo. Dejansko bi bilo
tako jamstvo čista utopija.

Dr. Göbbels sprejel

cassinske borbe

Berlin, 22. marca. Minister dr. Goebbels
je v terek sprejel skupino frontnih bor-
cev z bojišča pri Cassinu, ki se pod vo-
dstvom odlikovanca z viteškim križcem
polkovnika von Behra mude na obisku v
nemški prestolnici.

Vojaki so podali dr. Goebbelsu izčrpo
poročilo o bojih, o bojnih pogojih in o
sovrzniški v tem odseku južnitalijan-
skega bojišča. Minister dr. Goebbels je s
kratimi besedami počastil junaški boj za
Cassino, ki je dobil danes že skoraj legen-
darni značaj. »Ves nemški narod«, je de-
jal dr. Goebbels cassinskim borcem, »gle-
da danes na vas in vaše tovariše ter vam
izraža svoje občudovanje in priznanje.
Tudi v nasprotnem taboru se zavedajo iz-
rednega pomena tega boja na italijanskem
bojišču, ki se v primeri s celotno velikos-
tjo bojišč bje na izredno majhnem prostor-
u. Tu je sovrznik zama poizkušal, da bi
z najbrezobzirnejšo množestveno upo-
rabo svojega materiala, predvsem letal-
stva, izsilil odločitev. Pokazalo se je, da s
tisočji tonami razstreliva sicer lahko iz-
ravna mesto z zemljo, ne more pa uničiti
duha onih mož, ki so odločeni, da bodo
to bojišče branili z vsemi silami. Povsed
na fronti in v domovini, zlasti na področ-
jih, ki jih je prizadel sovrznikov letal-
ski teror, vlada isto prepričanje o pravi-
čnosti nemškega boja in o nujnosti končne
zmage ki bo zavladala nad nemškimi so-
vrzniki. Trdno smo prepričani, da se bo
zaradi tega junaškega duha, ki enako pre-
veva nemško fronto in domovino, izjavo-
vila uničevalna volja nemških nasprotni-
kov.

Bivši sovjetski častniki pred vzhodnimi delavci

Berlin, 21. marca. V nedeljo so govorili
pred vzhodnimi delavci v nekem nemškem
industrijskem obratu bivši sovjetski pol-
kovnik Malov in bivša sovjetska letalska
častnika Antiovič in Bickov, ki se dan-
es v nemški uniformi bojijo v prost-
voljskih oddelkih »vzhodnih čet« vso-
tije, ki so bili pred prepričani boljševiki
in izmed katerih sta bila ob zadnja celo
odlikovana z naslovom »Junakov Sovjet-
ske zveze«, so postali danes pod vtiom
nemškega socializma fanatični nasprotniki
boljševizma in se borijo za osvoboditev
svoje domovine izpod židovsko-boljševi-
škega jarma.

Vzhodni delavci, ki so prišli v Reich,
da s svojim delom sodelujejo v borbi pro-
ti boljševizmu, so navdušeno sprejeli go-
vore teh treh častnikov. Zborovanje je
postalo fanatična izpoved osvobodilnega
boja potlačenih in zatiranih narodov proti
boljševizmu.

Zborovanje je v ruskih oddajah prena-
šal nemški radio. V vseh taborniških vzhod-
nih delavcih so organizirali skupen spre-
jem teh oddaj.

Hull nezadovoljen s Stalinovim priznanjem Badoglijeve vlade

Zeneva, 21. marca. Washingtonski do-
pisnik »News Chronicle« javlja, da je zu-
nanji minister Hull na tiskovni konferen-
ci prav jasno pokazal svoje ogorčenje za-
voljo Stalinovega priznanja Badoglijeve
vlade. Iz njegovega zadržanja in njegovih
besed so lahko prav jasno spoznali, da je
tako razočaran in nevoljen. Hull je namig-
nil, da bi ga »po vseh obljubah v Moskvi
moral pri vsaj vprašati, namestu tega
pa ni Stalin o svojem koraku obvestil niti
sredozemskega odbora. Hull pa ne misli
niti najmanj na to, da bi sedaj prav tako
z imenovanjem diplomatskega zastopnika
uradno priznal Badoglijev režim kot novo
italijansko vlado. Posledice njegovih izjav
bodo, nadaljuje angleški dopisnik, zelo ve-
like, kajti te izjave so v jasnem nasprotju
z optimističnimi izjavami po njegovi
vrnitvi iz Moskve. Tedaj je dejal, da sedaj
niso več potrebna vplivna področja, za-
vezništva ali ravnotežja sli, sedaj pa vi-
dimo, da je Hull očitno popolnoma na-
pak ocenjeval posledice moskovskih raz-
govorov.

Po tiskovni konferenci je šel Hull s
Stettinsumo in njegovim štabom v Belo
hiso, kjer sta se razgovarjala o programu,
ki ga bo skušal izvesti Stettinsum v Lon-
donu.

Mrskva sili Italijane na pot trpljenja

Zeneva, 22. marca. Sovjetsko priznanje
Badoglijeve vlade je popolnoma zmedlo po-
litične glave v južni Italiji. Dopisnik lon-
donskega »Observerja« poudarja, da ob-
stoji trenutno resna nevarnost, da se bo
zaradi tega omajala in porušila »antifasi-
stična fronta«. Italijanski liberalci so nam-
reč doslej upali, da bodo našli razumeva-
nje v Angliji in Zedinjenih državah ter da
bodo slednje odstavile kralja in zamenjale
Badoglija, toda zapadni zavezniki niso ni-
česar takega storili. Sedaj pa je Moskva
Badoglija celo uradno priznala in s tem
priznala sili južne Italijane na »pot, polno
trpljenja«, ki predstavlja resno nevarnost
za novo demokratično Italijo. Dopisnik ob-
konca resignirano ugotavlja, da je pač tudi
to ena izmed poti za Italijane.

Angleži naj se umaknejo iz Severne Irske

Zeneva, 21. marca. Newyorški irski tisk
ostro protestira, da hočeta angleška in
ameriška vlada spraviti de Valero na na-
pacho pot.

»Irish World« piše 17. marca, da doslej
niso zamogli v Irski dokazati nikakega
nemškega volunskega delovanja. Tudi v
bodoče s tem nikakor ni računati. »Gaelic
American« ugotavlja, da se bo Iraka le te-
daj zares utegnla držati napram vsem
napadalcem nevtralnno, če se bodo Angleži,
ki so vdrli v Severno Irsko, umaknili, in bo
Amerika poslala na podlagi zakona o na-
jemanju in posojanju orožja in streliva,

Nov velenapad na London

Nadaljnji ogorčeni obrambni boji na vzhodnem bojišču
Velike sovjetske izgube med Bugom in Dnjestrom — Izja-
lovljenje novih boljševiških poizkusov proboja pri Vitebsku — Izgub polni angloameriški napadi na Cassino

Führerjev glavni stan, 22. marca. DNB.
Vrhovno poveljstvo oboroženih sil ob-
javlja:

Ob spodnjem ukrajinskem Bugu so so-
vjetske čete na več mestih zama napadale.
Neko sovrznikovo predmostje smo s protis-
unkom nadalje zožili.

Med srednjim ukrajinskim Bugom in
Dnjestrom se nadaljujejo težki boji z na-
močnimi sovjet. silami. Odbili smo številne
boljševiške napade. Sovrznik je imel velike
izgube. Naše čete so po nalogu izpraznile
mesto Zmerinko. Med Proskurovom in Tar-
nopolom so močni sovjetski pehotni in
oklopniški oddelki ponovno pričeli napadati.

V težkih bojih smo uničili 33 sovrzniko-
vih oklopnikov. Tudi na področju pri Bro-
di bjejo naše čete hude obrambne boje z
sovrznikovimi silami, ki so tjakaj prodrele.
Posadka v Kovlju je odbila več sovrznik-
ovih napadov.

Južnovzhodno od Vitebska je več sovjet-
skih strelskih divizij s številnimi oklopniki
prišlo zopet svoje poizkuse proboja. V več
valovih napadajoče boljševike smo odbili
ob istočasni zajetivi nekega vdora.

Na visokem severu je v kandalakšem
odseku hesenska grenadirska posadka ne-
kega oporišča z velikimi izgubami za so-
vrznika odbila napade dveh sovjetskih
strelskih polkov in privedla ujetnike. Na
murmanskem bojišču so planinski lovci iz
Vzhodne marke z nastokom zavzeli sovrz-
nikovo oporišče in uničili njegovo posadko.
V težkih bojih v južnem odseku vzhod-
nega bojišča se je v napadih in v obrambi

posebno odlikovala rensko-vestfalska 6.
oklopniška divizija.

V Italiji je sovrznik tudi včeraj z naj-
večjo razgrizenostjo brez uspeha nadalje-
val svoje izgub polne napade na Cassino.

Naše daljnostrelne baterije so med ob-
streljevanjem luk Anzio in Nettuno zado-
le sovrznikovo tovorno ladjo.

Mornariške obalne baterije so na Jadran-
skem morju pred S. Giorgiojem obstrelje-
vale dva sovrznikova rušilca, ju prislile
da sta se obrnila, in enega izmed njih za-
žgale.

Motilni napadi sovrznih letal so bili v
pretekli noči usmerjeni na kraje rensko-
vestfalskega področja.

Nov velenapad oddelkov težkih nemških
bojnih letal na London je povzročil v mno-
žestvenim odmetom rušilnih in zažigalnih
bomb ponovne obširne požare in razdejanja.

Britansko topništvo je brez uspeha ob-
streljevalo nemško ladijsko spremeljavo v
Rokavskem prelivu. Daljnostrelne baterije
naše vojne mornarice so nato z vidnim
učinkom obstreljevale Dover.

Finsko vojno poročilo

Helsinki, 22. marca. Današnje vojno po-
ročilo javlja:

Na Oneskem jezeru je močna sovrzni-
kova napadalna skupina prodrla do obale,
a smo jo kmalu prislili k umiku. Naši
lovski letalci so zadali umikajoči se sku-
pini pomembne izgube. V letalskem boju
nad Karelsko ožino so naši lovci sestrelili
dve sovrznikovi letali.

Boljševiški napadi na jugu vzhodnega bojišča

Berlin, 21. marca. Dne 20. marca je bilo
v vseh odsekih vzhodnega bojišča mirno,
izvzemši krajevne boje ob Narvi, pri Nevelju
in Vitebsku, le na jugu so boljševiki vzdržali
svoj pritisk, toda tudi ti napadi so bili sla-
botnejši kakor prejšnje dni.

Ob spodnjem ukrajinskem Bugu so pričele
nemške čete po odbrami posameznih sovrz-
nikovih sunkov proti severozapadnemu odse-
ku predmostja Nikolajeva čistiti na zapadno
obrežje prodrih sovrznikovih oddelkov. V za-
dnjih dneh je bilo boljševikom uspešno na ne-
katerih mestih pri Novi Odesi in severno-
zapadno od Pervomajskaja, ustvariti manjša
predmostja, ki so bila sedaj s protisunkni od-
staranja ali tako zožena, da so izgubila sle-
herni praktični pomen.

Na vzhodnem področju med srednjim Bugom
in Dnjestrom sovrznik še ni končal razmešča-
nja svojih sil in so zato izostale večje ope-
racije. Le na nekaterih točkah je pritiskal proti
nemškim severozapadnim postojankam. V žarišču
sovrznikovih napadov je bila Zmerinka,
kjer so poslali boljševiki v boj dve do tri
divizije.

Med Proskurovom in Tamopolom so nade-
ljave nemške čete napade za zboljanje bo-
ji ča. V dosedanjih bojih so odstranile sever-
novzhodno od Proskurova globlji vdor, ki je
ogrožal mesto, in so prizadele štirim nadalj-
njim sovjetskim divizijam, podprtim z oklop-
niki in pripravljenim za napad, hude izgube.
Spodnjejski pionirji so tukaj ponovi prodreli
močne sovrznikove zaporne postojanke za-
vele in razrušili edini tamkajšnji most preko
Bugi in s tem onemogočili boljševikom dovoz
ojačanj. S to drzno akcijo so bile sovrzniko-
ve čete na tej strani reke obkrožene. Pri bojih
za očiščenje kotla so izgubili boljševiki 2000
padlih, 21 oklopnikov, 117 topov in številno

drugo orožje. Istočasno proti zapadu pod-
zvzeti napadi med Tamopolom in Proskurovom
so dovedli do zamašitve fronte luknje. V kon-
centričnih napadih je nemški oklopniški
oddelkom uspešno doseči neki most in ga raz-
rušiti, obenem pa razbiti izpostavljene sovrz-
ne sile. Med temi boji je uničila ali zaplenila
rensko-vestfalska oklopna divizija v dveh
dneh 82 oklopnikov in 57 topov.

Neki turški oklopni polk, ki je prav tako
sodeloval v napadih pri Proskurovu in ki je
še nedavno uničil v bojih zapadno od Cer-
kasov 140 sovjetskih oklopnikov, je zvilal
svoje število doslej na vzhodnem bojišču uni-
čenih sovjetskih oklopnikov na 1067, zaplenje-
nih ali razrušenih topov pa na 1133.

V odseku Kremenec-Kovel je prodrl so-
vrznik do ceste Dubno-Brodi. Navzlic 3 do
4 divizijam in številnim oklopnikom mu ni
uspelo še nadalje izkoristiti zaradi močnega
nemškega odpora vdorov, ki jih je dosegel z
velikimi izgubami. V težkih še trajajočih bo-
jih je med drugimi samo neka nemška pehot-
na divizija uničila ali zaplenila 18 oklopnikov.

Tudi sredi bojišča so ostali brezuspešni so-
vjetski napadi: severno od Lucka. Na desnem
krilu so boljševiki koncentrirano pritiskali na
Kovel. Po uničenju številnih oklopnikov je
posadka krvavo odbila vse napade in uničila
sovrznikove sile, ki so prodrele v južnem delu
mesta. Prav tako so se s takojšnjimi protisunk-
i izločili na južnem robu Pripijetskih močvirij
med Štirom in Gorinom v več valovih ponov-
no izvedeni sovjetski napadi.

Več sto bojnih letal je stalno podpiralo
obrambne in napadalne boje na jugu vzhod-
nega bojišča. Ponovno jim je uspelo zasuti
oklopniška četa z bombami in pri tem uničiti
ali težko poškodovati številne oklopneke, na-
padalne topove in oklopne izvidniške vozove.

Boji v južni Italiji

Berlin, 21. marca. Po kratkem zboljan-
ju vremena v zadnjih dneh so nastali
včeraj ponovno na italijanskih bojiščih
močni nalvi, ki so predvsem na področju
nettunškega predmostja prekinili že pri-
četo osuševanje zablanih bojišč. Tu so
bili boji omejeni zgolj na obojestransko
delovanje izvidniških in udarnih čet, ki je
bilo prekinjeno s srditim topovskim ob-
streljevanjem, pri katerem tokrat na an-
gleški strani niso sodelovali ladijski topo-
vi. Nemška strmo glavna letala so večkrat
zavzela angloameriške postojanke z bom-
bami težkega kalibra.

Japonski imperij pred odločilnim bojem

Govor ministrskega predsednika Toja pred japonskim parlamentom

Tokio, 22. marca. Min. predsednik Tojo je govoril v sredo v japonskem parlamentu. Dejal je, da je sovražnik na Pacifiku izvedel z vsemi silami napade na Marshallove in Marijanske otoke. Čeprav je junaški japonskim četam uspelo, da so na prednjih bojnih črtah odbile sovražnika, je vendar samo po sebi umerno, da bo sovražnik z nadmočnim vojnim materialom še nadalje s pomočjo ofenzive poizkušal doseči nove uspehe. Zato čakajo japonsko cesarstvo odločilni boji, katerih izid bo odločilen za usodo naroda. Danes ni med prvo bojno črto in med fronto v domovini nikake razlike več. V tej enotnosti pa je istočasno ključ bodoče končne zmage. Nato se je Tojo bavil s totalno mobilizacijo vseh japonskih sil. Dejal je, da je bila naloga vlade, da sedaj izvede te ukrepe in da na ta način omogoči vojakom na bojišču brezskrbno in neovirano izvajanje njihovih operacij. Dejal je, da lahko z veseljem ugotovimo, da totalna mobilizacija dežele dobro napreduje. Japonsko letalstvo postaja iz dneva v dan močnejše. Sicer vplivajo ti ukrepi precej močno na življenje prebivalstva, vendar bo vlada storila vse, da bo ljudstvu še nadalje zagotovila najvišji življenjski standard. Zaprte Japoncev v vlado ji daje novo vzpodbudo v izpolnjevanju nalog. — O položaju v Evropi je dejal general Tojo, da je Nemčiji doslej uspelo premagati vse težave. Danes vodi Nemčija z močnimi silami elastičen in uspešen boj. »Želim nemškemu zavezniku,« je dejal, »v tem junaškem boju še nadalje čim večji uspeh.« Ob koncu govora je še kratko počeštel napore posameznih narodov vzhodne Azije. Nihova tesna in uspešna sodelovanja je najboljše poročilo, da Američanom in Angležem ne bo uspelo, da bi se enkrat vdrla na področja vzhodne Azije.

Zasedene indijske pokrajine pod upravo začasne vlade

Tokio, 22. marca. V uradni izjavi je ministrski predsednik Tojo ugotovil, da bodo indijske ozemlja, ki jih bodo med sedanjimi operacijami zasedle narodnoindijske in japonske čete, prišla takoj pod upravo začasne indijske vlade. Tojo travi med drugim, da je indijska narodna armada pod poveljstvom vodje začasne svobodne indijske vlade Boseja skupno z japonskimi četami pričela dožeti pričakovano vstopanje v indijsko domovino. Dejstvo, da so se po podzemnem letu, odkar je bila ustanovljena začasna vlada svobodne Indije razvile indijske čete v močno narodno armado, zbuja njegovo

poročila o letalskem položaju. Berlin, 21. marca. Nemški radio je uvelod poročevalsko službo o letalstvu. Podnevi in ponoči bodo vsi nemški oddajniki vsako uro podajali poročila o tedanjem letalskem položaju.

Ob izpremembi letalskega položaja bo podano obvestilo tudi med temi rednimi vsakournimi poročili. Poročevalska služba o letalskem položaju se prične v torek dne 21. marca ob 18. uri.

Nemški-hrvatsko gospodarsko sodelovanje

Zagreb, 22. marca. Nemški in hrvatski vladni odbor sta pol predsedstvom ministrskega direktorata dr. Reinhardta z nemške strani in trgovskega ministra dr. Kabasa s hrvatske strani imela svoje 6. zasedanje v Zagrebu. Na sejah, ki so p. tekle v duhu prijateljskega sodelovanja, je bilo ponovno določeno popolno soglasje v vseh aktualnih vprašanjih obojestranskega gospodarskega prometa. Dogovorjeno je bilo zaradi dobav blaga v prihodnjem gospodarskem letu in je bil navzile vojnem razmeram zagotovljen dotedanji obseg obojestranskega blagovnega prometa.

Načrti nekdanj in danes

Še vedno aktualni predlogi kmetijskih strokovnjakov

Z besedami, zamisli, in načrti Slovenci nismo bili nikoli niti revni niti skopi. Toda večina je morala vedno ostati na papirju. Ne smemo docela v nič davati svoje preteklosti, pokazali smo v enem samem stoletju velik smisel za splošni gospodarski in kulturni napredek, skratka: skušali smo po vseh močeh dohitevati tok časa in se uvrstiti vstrie z drugimi narodi v Evropi. Toda je pač tako, da majhnemu narodu ni dana širokopolnost, ker tudi njegova skupna zmogljivost daleč zaostaja za zmogljivostjo velikih narodov in njihovih organizacij.

Tik pred sedanja vojno je bil zbor slovenskih kmetijskih strokovnjakov. Takratna organizacija je štela 131 članov. O zborovanju, razpravah in sklepih je bilo potem objavljeno podrobno poročilo z obširno resolucijo, ki je bila soglasno sprejeta in nato poslana na najvišja mesta. Kaj nam more takratna resolucija zanimivega povedati? Ogledimo si zahteve, ki so takrat predstavljale naše kmetijske potrebe! Prepričujemo se, ali niso takratne postavke še danes pereče in tudi za bodočnost — mutatis mutandis — potrebne polnega poštevanja! Saj kmetijstvo ne drvi po poti napredka v polnem galopu, marveč speši počasi, zato bolj temeljito.

Predvsem je takratna resolucija posvetila pozornost izobrazbi kmetijskega naraščaja. Na meščanskih šolah kmetijskega tipa naj se za strokovni kmetijski pouk namestijo absolventi srednjih kmetijskih šol. Modernizirana naj se kmetijska pospeševalna služba, ker bolje uredi položaj uslužbencev kmetijske uprave, zlasti absolutov sadjarskih in nižjih kmetijskih šol. Naši kmetijski strokovnjaki so bili torej v hudi borbi za priznanja in uveljavljanje svojega statusa. Značilna je zlasti zahteva, naj veljajo ugodnosti in prednosti le za one absolvente kmetijskih šol, ki se posvetijo kmetijstvu. Kajti kaj se je dogajalo pred vojno? Naprednejši gospodarji so pošiljali svoje sinove na kmetijske šole. Revnejši gojenci so imeli celo brezplačno oskrbo in podporo. Ko pa so šole dovršili so šli k orožnikom ali financam ali kamorkoli »v kancelijo, samo ne k praktičnemu kmetijskemu delu, ki je zamaženo vilo po zobraženem in izurjenem naraščaju. Šele tako lahko razumemo, zakaj je stanovska organizacija slovenskih kmetijskih strokovnjakov štela komaj 131 članov, čeprav je število absolventov bilo neprimerno večje.

največje veselje. Radost 400 milijonov Indijcev, ki so mnogo let trpeli pod tiranijo in zatiranjem Angležev, mora biti nepredstavljiva. Japonska hoče popolnoma uničiti sovražnikov vpliv v Indiji in je prepustiti upravi indijskega naroda.

Osvobodilna borba Indijcev

Tokio, 21. marca. Subhas Chandra Bose je kot vrhovni poveljnik indijske narodne vojske naslovil v torek na ves indijski narod učinkovit proglas, v katerem ga poziva, naj z vsemi sredstvi, ki so mu na razpolago, sodeluje v osvobodilni vojni domovine, ki se je priča na vzhodni meji Indije.

»Vsi Indijci, moške in žene, morajo s sistematsko sabotažo,« pravi proglas, »zohraniti angleški in ameriški vojni stroj in tako učinkovito podpreti našo osvobodilno borbo. Indijski vojniki in častniki, ki ste danes še na strani Angležev, stopite v naše vrste, da se skupno s svojimi brati borite za sveto stvar Vse uradnike pa pozivamo, da na vsak le možen način sodelujete — naniz, kajti dolgo pričakovani dan osvobodilne borbe, na katerega smo tako težko čakali, je napočil.«

Nov japonski uspeh v Burmi

Tokio, 21. marca. Po zadnjih vojnih poročilih iz Burme so sedaj Japonci osvojili tudi mali območni kraj Taugzon. Nasprotnik je zamaž poizkušal braniti Taugzon z utrjenih postojank v oddaljenosti par kilometrov. S težkimi izgubami se je 17. sovražnikova divizija umaknila do reke Maniour, kjer se skuša rešiti pred naglo prodirajočimi Japonci. Štab divizije z divizijskim poveljnikom na čelu je s plavanjem dosegel zapadno obrežje reke. Japonci so zajeli številne ujetnike.

Tudi v Čungkingu diši po petroleju

Stockholm, 22. marca. Po angleških poročilih so v raznih pokrajinah Čungkinga Kitajski odkrili večje vrelce petroleja. Prvemu omenjanju pokrajino Kansu. Se obsežneja pa so baje nahajališča v pokrajini Sikang. Odločujoči angleški in ameriški petrolejski zastopniki si že zagotavljajo nadzorstvo nad temi petrolejskimi rezervami.

Povsod v svetovni politiki pričena precej močno dišati po petroleju. Američani smatrajo petrolejsko vprašanje kot najodločilnejše vprašanje o vojni in miru.

Petaiova poslanica legijonarjem

Vichy, 21. marca. Petaiova poslanica legijonarjem je bila ob zaključku nekega zborovanja okroglega odbora legije prečtana v Mont Doru. V njej poziva maršal svoje legijonarje, naj nadaljujejo v smislu njegovih smernic svoje delo na področju socialne aktivnosti in francoske doktrine. Njihovo delovanje mora prežemati ideja nacionalnega prijateljstva, francoske enotnosti in borbenosti. To je pot, po kateri zamore Francija ponovno vstati.

Vladna kriza v Paragvaju

Madrid, 22. marca. Po vesti agencije »Informaciones«, je v Paragvaju izbruhnila vladna kriza. Po dosedanjih poročilih so odstopili zunanji, finančni in prosvetni ministri.

Izbruh Vezuva

Amsterdam, 22. marca. Kakor javlja angleška poročevalska služba iz Neaplja, so tokovi lave z Vezuva že zasuli dve vasi. Smrtnih žrtev ni bilo.

NAROCITE SE NA ROMANE DK!

Izplačevanje prispevkov po pokrajinskem vojaškem uradu

Vojaški urad Pokrajinske uprave (Poljska cesta 2) bo izplačeval pripadajoče pristojbine strankam po naslednjem redu: a) začasno pokojnino za april 1944 aktivnim častnikom, vojaškim uradnikom, podčastnikom in preživnino svojcem aktivnih vojnih ujetnikov: od 5. aprila naprej; b) preživnino za marec 1944 svojcem vojnih ujetnikov rezervne vojske, in sicer: 25. do 28. marca za upravičence iz mesta Ljubljane, 29. do 31. marca za upravičence izven mesta Ljubljane; c) podporo za marec 1944 svojcem civilnih internancev, in sicer: 3. do 5. aprila za upravičence iz mesta Ljubljane; 6. do 8. aprila za upravičence izven mesta Ljubljane; d) 11. do 15. aprila za zamudnike.

Do 8. aprila bo izplačevanje preko celega dne. Pojavnila za nove preživnine, oziroma podpore se tačas strankam ne bodo dajale, temveč šele po 11. aprilu.

Upravičenci se morajo izkazati z 1. osebo izkaznico; 2. pošto svojega člana iz vojnega ujetništva, oziroma internacije, pisano po decembru 1943; ako tega nimajo, potem s potrdilom hišnega lastnika (upravitelja), potrjenim od rajonske policijske stražnice (potrdilo občinskega urada za one izven Ljubljane), da se dotični član družine še ni vrnil domov; 3. pisanim potrdilom dotičnega upravičenca, ako je osebo zadržan, ali ne more iz drugih vzrokov priti po pristojbine.

Družinam interniranih, priprtih ali konfiniranih razvrščenih in nerazvrščenih uslužbencev iz obojega jugoslovanske države in drugih javnih in pomožnih in kakor koli pod državno nadzorstvo postavljenih ustanov pripada od 1. oktobra 1943 polovica temeljnih prejemkov družinskega poglavarja; isto velja za priložnostne delavce (dinarije, občasne in terminske, pavšalne in pogodbenice), ako so bili zaposleni pri državi ali javni ustanovi združena ali v preteklih vsaj 6 mesecev. Takim osebam ne pripada nobena podpora pri tukajšnjem uradu.

Pokrajinski vojaški urad.

Kratke vesti z vsega sveta
Madrid, 22. marca. Madridski listi poročajo, da je bil prvi tajnik španskega veleposlaništva v Berlinu Oyarzabal s svojo ženo ubit pri neki železniški nesreči v Franciji.
Stockholm, 22. marca. Kakor javlja »Svenska Dagbladet« in »Stockholms Tidningene«, je prisel v Stockholm dosedanji Badolijev poslanik v Helsinkih. Ostalo poslaniško osebje je že pred par dnevi prislo na Švedsko.
Madrid, 22. marca. EFE javlja iz Washingtona, da se severnoameriški letalski general Russell Wilson ni vrnil z nekega poleta nad Berlin.
Vichy, 22. marca. Francoska pošta uprava bo 3. aprila izdala kolonialno serijo pisemskih znamk. Serija obsega 95 znamk v nominalni vrednosti 445.60 franka. Zanimivo je, da na tej novi izdaji manjka monogram RF (Republique Française).
Tokio, 21. marca. Na Indijskem oceanu je japonski rušilec tako težko poškodoval sovražnikovo podmornico, da se je takoj potopila. Tudi posadka podmornice je utonila.

Kundmachung

Kundmachung

Wir bringen in Erinnerung:
1.) Rind- und Kalbfleisch gehören unter die beschränkten Lebensmittel und dürfen deswegen in Gaststättenbetrieben nur gegen Abschnitte von Lebensmittelkarten und zwar nur an Samstagen und Sonntagen abgegeben werden.
2.) Die Provinzialnährungsanstalt wird jede Woche laufend die an einzelne Person auffallende Fleischmengen mit der Angabe der für die Fleischabgabe in betreffender Woche bestimmten Abschnitte der Lebensmittelkarten bekannt geben.
3.) Die in betreffender Woche nicht ausgenützten Abschnitte sind als verfallen zu betrachten und dürfen in nachfolgenden Wochen nicht ausgenutzt werden.
4.) Andere Fleischsorten dürfen nur an Tagen verkauft werden, welche in der Verordnung über die Einführung der einheitlichen Mahlzeit in den Gastgewerben und der Regelung des Verkaufes und Verbrauches vom 5. März 1942 Verordn. Bl. Nr. 70/19 angeführt sind.
5.) Die Provinzialnährungsanstalt wird hinsichtlich der Einhaltung dieser Vorschriften strenge Aufsicht ausüben und werden Zuwiderhandelnde strengstens bestraft werden.
Laibach, den 21. März 1944.
Provinzialnährungsanstalt.

Gospodarstvo

— Iz gorenjskega trgovinskega registra. V gorenjskem trgovinskem registru je bila vpisana tvrdka Karba, mestna lekarna v Kamniku (imetičnik Spiridon Karba, lekarnar v Kamniku; tvrdka: se bavi s prodajo vsega lekarniškega blaga in s proizvodnjo sodavice). Tvornica tanina Medvode, Josip Mahler & Co je prenehala obstojati kot družba in je odslej Josip Mahler edini lastnik podjetja.

— Pospeševanje svilgojstva v Primorju. Kakor poročajo iz Trsta, so pristojna oblastva za letošnje leto znatno povišala odkupno ceno za svilene kokone, da se na ta način pospeši svilgojstvo v Primorju. Med tem ko je znašala lani cena okrog 25 lir, je za letošnje leto določena na 45 do 50 lir. Vrhu tega bo dobil vsak gojitelj sviloprejk nakupno dovoljenje za 1 m platna in 15 gramov sukanca brez točk, in sicer za vsakeh 15 kg svežih kokonov. Poleg tega so predvidene posebne nagrade v obliki nakupnih dovoljenj za čevlje za one gojitelje sviloprejk, ki bodo pokazali največje uspehe.

— Organizacija hrvatskega gospodarstva. Na Hrvatskem je sedaj končana nova organizacija gospodarstva, ki je imela za posledico združenje gospodarskih zbornic in ukinitje številnih gospodarskih združenj. Ob ustanovitvi Nezavisne Države Hrvatske je bilo na področju te države 12 gospodarskih zbornic in 284 gospodarskih združenj. Po okvirnem zakonu z dne 20. aprila 1942 in poznejših izvršnih naredbah so stopile namesto obstoječih zbornic štiri centralne zbornice v Zagrebu, in sicer ena za obrt, druga za industrijo, tretja za trgovino, četrta pa za denarne zavode in zavarovalništvo. Te zbornice imajo v pokrajini svoje podružnice. Prijele zbornice v Osijeku, Splitu, Sarajevu in Dubrovniku so posla'e podružnice centralnih zbornic v Zagrebu. Prejšnja gospodarska združenja pa so bila razpuščena. Tako je bilo razpuščenih 137 obrtnih združenj, 120 trgovskih združenj, 20 gostinskih združenj, 4 bančna združenja in 3 industrijska združenja. Po te združenj so prevzela predstavništva zbornic v posameznih župah. Končno je bilo ustanovljeno vrhovno predstavništvo vseh štirih gospodarskih zbornic, ki izdaja

smernice za delovanje zbornic in zbornicam podrejenih podružnic ter predstavništev. — Gospodarske vesti iz Srbije. Beograjska trgovačka banka d.d. bo te dni povišala svojo delniško glavnico z izdajo 50.000 delnic po 200 din, torej za skupni znesek 10 milijonov dinarjev. Vpisovanje se bo pričela 1. aprila. — Srbski ministriški svet je odobril načrt za javna dela v skupnem proračunskem znesku 1555 milijonov dinarjev. — Srbski delavci, zaposleni v Nemčiji, so od leta 1941 poslali v domovino 168 milijonov dinarjev prihrankov.

— Proizvodnja pravega pergamenta v Nemčiji. Sredi 14. stoletja, ko se je v Evropi razvila proizvodnja papirja, je prejel zelo razširjeno izdelovanje pravega pergamenta iz živalskih kož pričelo naglo nadozovati, saj je bil papir iz papirnice mnogo cenejši od pergamenta. Pergament so poznali že v starem veku. Zlasti je bil cenjen pergament, izdelan v grškem Pergamonu (odtod ime). Danes je v Nemčiji samo še ena delavnica, ki izdeluje pravi pergament, to je 75 let stara tvrdka Wildbrett v Mühlabusen (Turinška). Pravi pergament (ki ga ni zamenjati s pergamentnim papirjem) se tudi danes izdeluje predvsem iz telečjih kož. Uporablja se še v knjigovodstvih, v zadnjih desetletjih pa tudi za izdelovanje senčnikov pri električnih svetilkah. Ker pergament tudi v starih letih ne razpade, je posebno primeren za važne listine. Tako so še danes iz pergamenta listine, s katerimi se podeljujejo važna odlikovanja (n. pr. viteški križec železnega križa).

Delavski vestnik

Delavstvo spet prosto diha

Na tem mestu smo že opetovano opozorili na važnost in veliki pomen prodkomunističnih predavanj za delavstvo. Nj pomen je v enaki meri v tem, da je delavstvo došlo zanesljivo pouk o pravih ciljih komunizma, kakor tudi v dejstvu, da je delavstvo spet pregledalo svoje vrste in spoznal, da nikakor niso tako okužene od komunizma, kakor hoče to prikazati tolovška agitacija. Naše delavstvo se namreč že nekaj let ni moglo sestajati, da bi se iz ena dela spoznale in se pogovorilo o svojih težnjah. Predavanja jim po razmeroma dolgem času temeljito odtujitve nudijo spet priložnost, da se zbirajo k resnični in pametni presoji svojih teženj, da poslušajo predavanja svojih tovaršev in da se kasneje po argovore o vsebini predavanj.

Sprito prejšnje odtujitve je imela prevratna agitacija, kaj lahko delo, ko je postavila trditve, da je vsak delavec že zaradi svojega poklica nujno opredeljen levčar in celo komunist. Prej ni bilo nikogar, ki bi prepričljivo razjasnil stvar in pokazal na zlaganost te enačbe. Zločinska agitacija pa se ni ustavila samo pri tej trditvi, marveč je iz nje izhajala, da mora pravi in zavestni delavec biti odločen nasprotnik narodnostne ideje, sovražnik vladajočega reda in pripadnik svetovne revolucije. Vse to so kominternski eksponenti obesili kot dolžnost našemu delavcu in kdor se je le nekoliko upiral temu načrtu, ga trpetljivo, so ga označili za izdajalca, ki pljuje v lastno škodo ter ruši vzajemnost delavskega sloja.

Pod takimi oboževanji je marsikdo klonil, saj ni imel prilike, da bi se dal poučiti, ker je komunistična strahovlaka med delavstvom onemogočila vsako izmenjavo misli. Kdor je mislil, da mora v prvi vrsti gledati na to, da tudi kot delavec ostane zvest svojemu narodu in jeziku, so ga proglasili za nazadnjaka in šovinista, kdor je vedel, da mora tudi delavec biti pripravljen domovinske ideje, so ga zasmehovali kot starokopitneža.

Pod stalnim obdelovanjem klice na koncu koncev tudi najmočnejši duh, tako je klonil tudi marsikdo delavec, ne, ker bi verjel zlagani agitaciji, marveč ker si ni mogel pomagati. Ni verjel zlaganega nauka, pač pa se je vdal nasilstvu, kajti agitacija ni štedila z zmerjanjem, prokletstvi in psovkami. Brezvestnim pridigarjem svetovne revolucije ni bilo nič lažjega, kakor vreti poštemu delavcu v lice: izdajalec, plačanec, auka kapitalizma, hlape izkoriščevalec in ker je še trklj psovki. Naše delovni delovek je bil brez obrambe

Razglas

Spominjamo vas na sledeče:
1. Govej in telečje meso spada med racionalna živila, zato se sme prodajati v gostinskih obratih le proti odrezkom živilskih nakaznic in sicer samo ob sobotah in nedeljah.
2. Pokrajinski prehranjevalni zavod bo vsak teden sproti objavil količino posamezni osebi pripadajočega mesa ob navedbi odrezkov živilskih nakaznic, proti katerim se oddaja meso v dotičnem tednu.
3. V dotičnem tednu neizrabljeni odrezki zapadejo in se v naslednjih tednih ne smejo izkoristiti.
4. Druge vrste mesa se smejo prodajati samo ob dneih, ki jih določa naredba o uvedbi enotnega obeda v gostinskih obratih in ureditvi prodaje in potrošnje mesa z dne 5. marca 1942. Sl. I. št. 70-19.
5. Pokrajinski prehranjevalni zavod bo vršil nad gostinskimi obrati strogo nadzorstvo o izvajanju teh predpisov, ter bodo kršilci najstrožje kaznovani.
Ljubljana, dne 21. marca 1944.

Pokrajinski prehranjevalni zavod

Vsah zaveden Slovenec bo podpisal narodno protikomunistično spomenico.

KINO UNION Telefon 22-21
Danes zadnjikrat!
Mlada slikarica doživlja pri svojem postopu, da bi se uveljavila v pestrem monakovskem umetniškem življenju, mnoga bridka razočaranja.

Ne govori mi o ljubezni
V glavnih vlogah: Heldmarie Hatheyer, Mathias Wleman i. t. d.
Predstave: ob 16 in 19.15 uri

Kupljene vstopnice za nedeljsko predstavbo ob 15. uri, ki je zaradi alarma odpadla, prežigosamo za predstave med tednom do vključno četrta.

KINO SLOGA Telefon 27-30
Nov UFA-film bogate in globoke vsebine, po noveli W. Kimich-a z najmarkantnejšimi filmskimi umetniki

NOČ BREZ SLOVESA
Fragilna zgodba o usodopolnem srečanju, usodni ljubezni in zanemarjenem zakonu
Anna Danemann, Karl Ludvig Diehl, Hans Söhnker
Predstave ob 15., 17. in 19. uri

KINO MATICA Telefon 22-41
Napeta kriminalna drama, ki je pred 15. leti bila senzacija svetovne javnosti

ZADEVA DR. CRIPPEN
Odlični igralci: Rudolf Fernau, Getrude Mayen, Rene Deltgen
Predstave ob delavnikih ob 15., 17. in 19. uri

KINO MOSTE
Radi ugodnejših tramvajskih zvez predstavte odslej:
Delavnik (razen srede) ob 18.30
Sobota ob 17. in 19. uri
Nedelja in prazniki ob 10.30, 14., 16. in 18. uri

Danes:
ZLATA PRAGA

Po dolgi, mučni bolezni nas je za vedno zapustil naš ljubljani soprog, oče, brat in stric, gospod

Mirko Gradišek

trgovec in posestnik

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v petek, dne 24. t. m. ob 11 dopoldne iz hiše žalosti, Zalag štev. 58, na farno pokopališče v Dev. Mariji v Polju.
Zalag, 22. marca 1944.

Zaludci:

DANICA, soproga; MIRKO, ZVONKO, JANKO, otroci; in ostalo sorodstvo.

4.5 milijona lir za reveže in begunce je lani razdelila škofijska dobrodelna pisarna

Ljubljana, 22. marca.

V torkovi številki smo objavili kratki splošen pregled o ogromnem in koristnem, res naravnem delu, ki ga je v preteklem letu opravila škofijska dobrodelna pisarna v Ljubljani. V današnjem članku naj navedemo še nekaj podrobnosti z raznih panog njenega udejstvovanja.

Najvažnejša podpora akcija, ki jo je škofijska dobrodelna pisarna izvajala že od začetka svojega poslovanja, je bila preskrba oblačil in obutve revežem in internirancem. Po 8. septembru lanskega leta je postala celotno njeno glavno delo. Ljubljanskim revežem se je pridružila velika množica beguncev, ki so morali tako naglo zapustiti domove, da se niso mogli niti oblačiti. Letno poročilo škofijske dobrodelne pisarne ugotavlja, da ni bilo malo tistih, ki so prišli v pisarno prositi pomoči v tako slabem stanju, da so dobesedno viseli cene z njih in jih je bilo treba kar v pisarni oblačiti. Podobno je bilo s perilom. Begunci po večini niso imeli s seboj nobenega perila in se nekateri celo po dva meseca niso mogli preoblačiti, saj so premogli od njih mogli pred komunističnimi tolovaji rešiti le golo življenje.

Škofijska dobrodelna pisarna je pridela 1943 do konca februarja letos je vložila do 2000 prožen za nabavne in za 2700 oseb prožen za oblačilne točke. Oblačilna akcija se je morala deliti v nakupovalni pisarni in oblačilni oddelku. Oblačilnica je organizirala ljubljanske gospe, da so brezplačno izdelovale perilo. Izdelale so ga okoli 2000 kosov. Večje število bal stare obleke so poslali na podeželje pogorčelcem in v internacijska taborišča.

V Ljubljani je škofijska dobrodelna pisarna razdelila med begunce in ljubljanske reveže: moških okoli 2500 kosov stare obleke in 1950 kosov nove, ženskam okoli 3300 kosov stare in 500 kosov nove obleke, otrokom pa nad 4300 kosov stare in okoli 200 kosov nove obleke. Samo v mesecu januarju in februarju letošnjega leta je razdelila moškim 3334 kosov obleke, ženskam 369 kosov, za otroke 106 kosov in 806 kosov prešitih odev, kocev, flanelstih rjuh in brisač. V šoli na Ledini je od srede decembra do srede januarja prejelo perilo 312 beguncev, zgornjo obleko 139 beguncev, novih čevljev 23 parov, starih pa je bilo popravljivih 20 parov.

Vzporedno je teklo nabiranje pribora in kuhinjske posode. Begunci niso imeli svojega pribora, v javnih kuhinjah ga tudi ni bilo na razpolago. Prošnje za pribor in kuhinjsko posodo so prihajale tudi s podeželja. Zani so se zanimali ljudske kuhinje v Novem mestu na Rakcu, v Logatcu in Borovnici. Zbiranje pribora se je prav lepo obneslo. Nabrali so 724 kocev, 324 kozice in kastrol, 256 krožnikov, 174 kavnih skodelic, 18 pokrovov, 30 zajemalk, 4270 žlic, 450 nožev, 1945 vilic, 34 kozarcev in razno drugo posodo. Večino posode in pribora je pisarna že razdelila med potrebne.

V Ljubljani se je začelo tudi mnogo premožnih beguncev. Ti ne potrebujejo podpore, pač pa prošnje za posojila, da bi se mogli preživljati in vzdrževati. Mnogim je pomagala

škofijska dobrodelna pisarna, ki jim je iz lastnih sredstev dajala posojila, drugim pa je poskrbela posojila pri denarnih zavodih. Iz lastnih sredstev je dala škofijska dobrodelna pisarna beguncem 183.098,50 lir posojila, pri denarnih zavodih pa jim je poskrbela posojila za 400.000 lir. Zadnje čase se oglašajo v pisarni številni begunci, da bi dobili posojila za nabavo obleke, orodja in živine, da bi mogli za silo začeti na domu zopet s kmetovanjem. Potrebe pa so tako ogromne, da pisarna sama ne more ustreči vsem prošnicam. Potrebna bo posebna javna akcija, da se vsem tem omogoči z dolgoročnimi posojili vsaj zasilno kmetovanje, ko se vrnejo na svoje domove.

Odslek za interniranje je deloval le do konca septembra. Pošiljal je v taborišča pakete z živili, obleko, zdravila in podpore v gotovini, podpiral njihove družine z blagom in gotovino. Po večmesečnem delu se je sestavila evidenca internirancev, konfiniranih in vojni ujetnikov. Posebno skrbna pažnja je bila posvečena otrokom, katerih starši so odšli v internacijo, in zapuščenim sirotam. Po posredovanju škofa so mogli ostati otroci interniranih staršev v Ljubljani, če so starši v to privolili končno pa je škof dosegel, da so se mogli vrniti iz taborišč vsi otroci in tiste ženske, ki niso zagrešile kaznivih dejanj. Vsem tem je škofijska dobrodelna pisarna nudila pomoč v hrani in obleki, jih pošiljala na lastne stroške domov, otroke pa je oddala v razne zavode. Konec leta je vzdrževala v zavodih 43 otrok.

O vseh podpirancih se je vodila posebna evidenca. Ker je v Ljubljani več podpornih ustanov se je med glavnimi podpornimi zavodi sklenil dogovor, da izstavi mestni podporni zavod vsem prošnicam posebno podporno knjižico, v katero vpišuje vsaka podpora ustanova vse prispevke prošlic. Tako je preprečena možnost, da bi kdo pri raznih podpornih ustanovah prejel preveč podpore na račun potrebne pomoči. Pri vseh podpornih ustanovah je danes tako stroga kontrola, da je bilo mogoče ugotoviti le malo primerov, ko je prejel podporo prošlec, ki je ni bil vreden in ne potreben.

Podružnica škofijske dobrodelne pisarne v Novem mestu se je organizirala v decembru. Hoče nuditi pomoč beguncem v Novem mestu in drugim potrebnim v okraju Novega mesta in Kostanjevice. Vojstvo podružnice je v rokah župnika Jožeta Smolčiča. Organizirali so že oblačilni, stanovanjski odslek in odslek za ljudsko kuhinjo. Oblačilni odslek je priredil v Novem mestu zbirko obleke in obutve, iz Ljubljane pa je prejel nekaj blaga in perila. Ljudsko kuhinjo so uredili v Kondričevi hiši, kjer je prenočišče za ženske. Moški so nastanjeni v Rokodeškem domu. V decembru je podružnica v Novem mestu prejela iz pisarne v Ljubljani 100.000 lir.

Škofijska dobrodelna pisarna podaja zaključno naslednji obračun svojih dohodkov in izdatkov v lanskem letu: Dohodkov je imela skupno okoli 5.111.000 lir, izdatkov pa okoli 4.474.000 lir. Dne 31. decembra je razpolagala s 636.000 liri. Med dohodki imajo največji delež darovi škofa (okoli 2.545.000 lir), precej pa so nabrali po denarnih zavodih, župnih uradih, konferencah, darovih neimenovanih itd. (okoli 1.843.000 lir). Med izdatki se je največ potrošilo za splošno podporno akcijo v Ljubljani (okoli 1.099.000 lir), za begunce (okoli 933.000 lir) za oblačilno akcijo (okoli 706.000 lir), za podpiranje internirancev in njihovih družin (702.745 lir) in drugo. Proračun za leto 1944, znaša po sedanjih skisnjah okroglo osem milijonov lir.

Prve setve na vrtovih

Z lepim vremenom se je začelo obdelovanje zemlje — Skrbni in težave naših vrtnarjev

Ljubljana, 22. marca.

V ugodnih letih se začenja dela na vrtovih že konec februarja. Čim je zemlja kopna in se osuši, je že čas za prve setve na prostem. Letos je bil februar premrzel, slana premočna, da bi bilo obdelovanje mogoče. Prva dva marčna dneva sta sicer kazala, da se bo vreme naglo izboljšalo, nato pa je začelo snežiti in je bilo obdelovanje vrtov zopet odloženo tja do 10. marca, ko je sneg skomel.

Prejšnjo soboto so se pojavili na vrtovih prvi delavci in delavke, če ne štejemo tistih, ki so skušali izrabiti lepa dneva ob začetku marca. Ta teden se dela že na vseh vrtovih v Trnovem, Krakovem, Mostah, na Brinju, v Šiški in drugod. Trnovčani in Krakovčani med tem pridno ozeljujejo svoje tople grede ki že zelenijo. Nežne rastlinice najrazličnejših

vrtnih sadik krepko poganjajo pod zaščito steklenih oken. Ko bi bilo vreme toplejše, bi bile sadike že gojne za zračenje. Utrjevanje mladih rastlinic je važno, ker se bodo le dobro utrjene pravilno in krepko razvijale.

Sedaj sejemo na prosto korenje peteršilj, berivko, špinac, grah in čebulo. Med temi je najzahtevnejša špinac. Brez obnega in dobrega gnojenja ne bo pridelal špinaca izdaten. Nekoliko manj občutljiva je berivka, ki zahteva dobro zemljo in tudi primerno gnojila. Peteršilj korenje in čebula ne marata svežega gnojenja, kvečjemu le gnojenje s kompostom. Grah tudi ni posebno delikaten. Zanj vemo, da zahteva manj dušnatih gnojil kakor druge rastline, ker srka dušik iz zraka. Vse te rastlinice pa hočejo dobro obdelano in prerahlano zemljo. Berivko in špinac

sejemo počez, druge pa navadno v vrste. Med korenje, ki zelo dolgo kali, lahko posejemo berivko, nekateri jo posejajo tudi med peteršilj, čebulo in grah. Tako je zemlja popolnoma izrabljena. Berivka ne ovira razvijanja glavnega pridelka, ker je že po štirih petih tednih godna za nabiranje.

Z delom na vrtovih so postale skrb vrtnarjev posebno pereče. Glavna potreba je sedaj nabava semen in gnojil. Večina zelenjavnih semen se dobi, večje je pomanjkanje semenkega krompirja in fižola. Nekateri pridelovalci so lani shranili potrebne količine semenkega krompirja in fižola, morali so ga pa pozimi, ker ni bilo drugega izhoda, porabiti za hrano. Tudi tisti, ki še imajo kakšno zalogo, biraje imeli za seme uvožni krompir.

Težave so letos velike tudi z gnojnim. Težko se ga dobi, razen tega pa je zelo drag. Gnoj se tako naglo draži, da ga nihče ne more več kupiti praktično najnujnejših potreb. Ker

se prodajanje zelenjave pri prevelikih režijskih izdatkih ne izplača, obenem pa so domače potrebe vedno večje, kupuje večina obdelovalcev le toliko, da za silo izhaja. Nekateri že nekaj let zaporedoma niso več gnojili takokakor zemlja zahteva. Ščasnica se bo zemlja popolnoma izčrpala in jo bo kasneje težko spraviti zopet v redno stanje.

Kljub vsem težavam in skrbem so obdelovalci vrtom veseli, da je zime konec. Sedaj se bo zanje začelo redno življenje, ki jih bo sicer utrjalo, naužili pa se bodo vsaj dovolj svežega zraka, ki ga marsikdo v zatohlih stanovanjih ni. Na vrtu, med razvijajočim rastlinjem pozabijo na druge skrbi in se minogrede odpočijejo živce. Letos bodo gojili sadike in vrtnice se s posebno ljubeznijo, saj predobro čutijo, da zahteva čas od njih maksimalni napor. Minula zima jim je bila v marsikaterem oziru v posteno svarilo, da ni dobro prehitro izprazniti zalog, čeprav se pomujajo še tako dobri kupci.

Kako letijo bombniki

Na vprašanje, kako so formirani anglo-ameriški bombniki pri prvih dnevih in nočnih napadih, odgovarja v nekem članku nemški vojni poročevalec Heinz Ickhardt. Že dolgo tega so se Anglomermaršniki sedili, da bi naj britske bombniške jate napadale ponoči, ameriške pa podnevi. Ta delitev se začneja že pri gradnji letal, ki morajo v skladu s tem, da-li letajo v dnevni svetlobi ali v nočni temi, biti opremljena z različnimi instrumenti ter razpolagati s posebnimi zmožnostmi. Običajno poskušajo Američani izvajati svoje dnevne napade v skupinskem poletu. Del teva je pri tem sledeča: Najmanjša bojna enota ameriške zračne sile sestoji iz treh letal. To enoto imenujejo selement. Dve takšni enoti torej šest letal, sestavljata roj (flight), potem sledi eskadra s tremi roji, in 18 aparat, ki jo imenujejo tudi »skupino« (group). Številna letala je razumeti brez rezervnih aparatov, ki letijo s skupino vred in se v primeru, da kakšno letalo v njej izpade, uvrsti na njegovo mesto. Tri skupne sestavljajo kmetno brigado, a poedno brigade se v zraku družijo v oddelke, ki jih navede vojna poročila.

Za način poleta obstoje posebna pravila, ki se jih ob njegovem začetku običajno tudi drže, a jih v prumer spopadov seveda ne morejo vedno upoštevati. Nemški lovci in obrambno topništvo povzročajo tedaj pač zmedbo v oddelkih, ki se morajo razdeliti v neredne skupinice. Roje posamezne skupine označujejo v skladu z njihovimi položajem med poletom kot vodilni, visoki in nizki roji. Poedini roji letijo v medsebojni razdalji 50 do 90 m, v sicer visoki roji desno in levo za vodilnim rojem, nizki roji pa na levi in na desno za visokim rojem, tako da se držijo vodilni roji sredinice. Visoka razlika znaša kakšnih 300 m. Ta razporeditev se ponavlja v brigadi in v celotnem oddelku, ki zadobi na ta način močno strelno silo. Brzina, s katero se premikajo ameriški bombniki, znaša 300 do 400 km na uro. Znamo tip »Boeing 17« razpolaga z brzino nekaj nad 300 km.

Ker so četvermotorniki navzlic svoji veliki strelni sili izpostavljeni srditim napadom nemških lovcev, vodijo Američani nekaj časa sem na svojih poletih tudi lovce s seboj, in sicer lovce, ki razpolagajo z rezervami kuriva in imajo daljši akcijski radij nego navadni lovci. Da se Američani tako krčevito držijo poletov v zgoraj omenjenih zvezanih formacijah, je zaradi tega, ker se na ta način še najbolje izravnava ranljivost njihovih bombnikov v tako zvanih »mrtvih kotih«. Nekaj časa so vlekli zato s seboj celo nenatorjene četvermotorne bombnike kot »obrambne zračne križarke«. Ti se pa kot lovski zaščita baže niso izkazali.

Ker ponoči poleti v tako strnjenih formacijah, kakršnim dajejo prednost Američani, niso mogoči nastopajo britska bombniška krdela v tako zvanih »bombniških tokih«. Prav tako kakor nočne oddelke vodijo tudi te bombniške toke vodilna letala. Briti imenujejo te aparate »stezosledce« in so s tem prevzeli neko domislico nemškega letalskega orožja iz l. 1940. Nemško letalstvo je govorilo tedaj o »prizigalnih lučih«. Tehnične naprave stezosledcev so posebno bogate in če pomislimo, da mrežo izvidna letala tudi ponoči napravljati neoporečne fotografske posnetke iz zraka, si lahko predstavimo, s kakšnimi navigacijskimi instrumenti in ciljnimi pripravami razpolagajo vodilna letala. Bombniški tok torej ni strnjena formacija, temveč je v resnici nekakšen neopretrgano tekoči tok, ki se pomika v valih proti svojememu smotru. Da pa je nemška obramba sposobna tako podnevi kakor ponoči zadajati nasprotniku največje izgube ter ga ovirati pri strnjem odmetavanju bomb je med drugim razvidno iz pisma, ki so ga našli pri nekem uletem ameriškem letalcu in ki pravi: »Focke Wulf 190 je nedvomno najboljši lovec na svetu, a protiletalsko topništvo strelja tako prekleto gosto, da bi lahko ustavil aparat in pristal na tem.«

Letala kot povzročitelji oblakov

Ljubljana, 20. marca

Včasih moremo opazovati na nebu povsem sivojsten vremenski pojav nastanek oblakov po letalih. Prav gotovo se je marsikdo vprašal o vzrokih postanka teh oblakov, ki se razvijajo tik za letali, točno po njihovih sledih, spočetka kot nit tanki, nato pa vedno debelejši in kodrastih oblik.

Mikroskopsko drobni praški saj, ki jih na milijone in milijone izločajo v zrak motorji letal, so izredno higroskopski. To se pravi, da se okoli njih vodne pare (voda v plinastem stanju), če jih je le dovolj v zraku, zelo hitro združujejo v drobne kapljice ali tudi v snežne kristalčke, sestavne dele oblaka. Ob pomikanju pri primernih praških, tako zvanih kondenzacijskih jeder v ozračju, se oblaki kljub nasičenim param ne morejo pojaviti, tako da je prah v zraku za naše vreme in s tem za naše življenje bistvenega pomena.

Če letala v primerno vlažni plasti, se na izločene praške takoj »vsedajo« drobne kapljice in morda tudi kristalčki. S prisotnostjo prahu dobijo tako vodne pare priliko pretvoriti se v tekoče, odnosno trdno stanje, kar jim pa drugod zaradi pomanjkanja kondenzacijskih jeder ne uspe. Verjetno so oblaki sestavljeni iz vodnih kapljic in ne iz kristalčkov. Tvorbo kapljic ne ovirajo niti nizke temperature pod —20 stopinj Celzija, ki jih v višinah nad 5000 metrov redno opazujemo. Okoli higroskopskega prahu se namreč voda v

splošnem rajši pretvaja v tekoče, tako zvano podhlajeno stanje, pa v trdno, v kristale. Za tvorbo pravilno izgrajenih snežnih kristalov je namreč potrebno dosti več energije kot za tvorbo enostavnih kapljic.

Pojav podhlajene vode se nam zdi nekam tuj in neverjeten, mogoče nerazumljiv. Vendar ga v vremenu vedno iznova opazujemo, in je tudi za vremenske pojave bistvenega pomena. Fizik Tammann je celo razvil teorijo, da se lahko voda, kakor tudi vsaka druga tekočina, tako močno podhladi, da se polagoma zgosti v trdno, popolnoma homogeno snov brez kristalnega ledu. Lahka tekoča tekočina postaja torej z nižanjem temperature vse težje tekoča in se polagoma popolnoma strdi. Podhlajeno vodo so opazovali najrazličnejši fiziki in meteorologi. Tako je znani fizik Fahrenheit spoznal že leta 1724, da moremo popolnoma mirno vodo podhladiti. Gay-Lussac je pokazal, da se more čisto mirna voda podhladiti celo na —12 stopinj Celzija, če je pokrita s plastjo olja.

Ob zaključku naj bo omenjeno, da se človeku ne bo nikoli posrečilo, da v poljubnih vremenskih prilikah povzroči večje množine umetnega dežja, pa čeprav bi se mu s podobnim prahom posrečilo narediti najgostejše oblake. Za pojav padavin so namreč potrebne velike množine vodnih par, kar pa opazujemo le v nekaterih več ali manj izjemnih vremenskih situacijah.

Dr. M. Č.

Nova Turčija

Novi vodja stolice za zemljepisje v Kelmorajnu, ki je bil, preden je zasedel svoje sedanje mesto, 8 let profesor za zemljepis v Ankari, je v kelmorajnskem zemljepisnem društvu pred kratkim imel predavanje, v katerem je svoje poslušalce seznanil z geografskimi razmerami na Turškem. Nova Turčija, je dejal predavatelj, je izšla iz stare Turčije, čeprav obsega samo tretjino svojega nekdanjega ozemlja ter ima le štiri petine svojega nekdanjega prebivalstva. Čeprav je Turčija v balkanski in svetovni vojni izgubila znatno ozemlja in tudi del prebivalstva, si je vendarle opomogla s tem, da je postala narodna država, v kateri živi danes le še 10 odstotkov ljudi, ki ne govorijo med seboj turški. Večina Neturkov so Kurdi, ki sploh nima svoje kulture in se zavoljo tega vtipljajo v tuški narodni skupnosti.

V zemljepisnem pogledu je Turčija zelo zanimiva država. Anatolija je visoka ravnica, ki jo obdaja venec visokih gora. Značaj dežele je stepni. Čeprav leži ravnica zelo visoko, se vendar od kuje po tem, da ima toplo poletje in razmeroma m'lo zimo. Turčija leži približno na isti širinski stopnji kakor Neapelj. Zaradi tega je dežela zelo prikladna za poljedelstvo, zlasti za pridelovanje žitaric. Pridelke zrna je v Turčiji tako velik, da preostane nekaj žita za izvoz. Anatolija ni prikladna za žitnico ter mora uvažati zrna. Že od nekdanj so v nižinskih predelih turški sejal žito in jčmen, dočim so na višinskih ozemljih gojili ovce in koze. Zelo dobro rode na turškem ozemlju lesniki, katere prideluje Turčija v tako obliki meri, da jih lahko izvažajo.

Več turških mest stoji na bazaltni podlagi. Tudi Ankara je na takšnem temelju. V obmorskih krajih je prebivalstvo gostejše naseleeno kakor v notranjosti. Obrežna naselja kažejo prav intenzivne prmere vrtno kulture. dočim uspeva v zapadnih predelih izvrstni turški tobak ter grozdje z neznatnimi jagodami. To grozdje daje sloveče sultanine. Ob severnih predelih Crnega morja uspeva koruza poleg mandljev in drugih južnih sadežev. V južni krajih raste bombaž, ki prav izdatno krije domače potrebe. Ovce dajejo Turčiji potrebno volno. Tudi sladkorne pese pridelajo v Turčiji dovolj za lastno potrebo. Ponekod gojijo tudi svileprejke, tako da Turčija glede uvoza volne ni popolnoma odvisna od tujcev. Vse n'štetje panog gospodarstva življenja so po večini delo turških reformatorjev in novi republiki.

Turčija razpolaga tudi z nekaterimi rudami. V severozapadnih predelih kopljajo črni in rjavi premog, na vzhodu pridobivajo železno rudo ter krom, ki je važen za proizvodnjo jekla. Kroma ima Turčija več nego za lastno potrebo ter ga lahko izvažajo. Turška republika se je v zadnjih 20 letih dobro opremila z železniškim in cestnim omrežjem. Tudi v pogledu ljudske izobrazbe so bili doseženi lep' uspehi. Poleg stare univerze v Carigradu n'stala novo vsesliššile v Ankari, mnogo pa je tudi drugih visokih šol, da ne omenimo srednjih učilišč in srednjih šol. Da so Turki napravili Ankaro za prestolnico, so bili meroedajni politični nagibi, kajti Carigrad je zaradi oddaljenosti od drugih turških dežel v nevarnosti, da ga lahko kdor koli odreže od Turčije.

Veri Koritzkyjevi v spomin

Onemeli smo nad novico, da si preminila, draga Vera. Saj ni dolgo tega, ko si bila še vsa nasmejana v naši bližini. Na Zahal, kjer smo se Te krepili, sta objokovala Tvojo smrt dobri soprog in hčerki Mila, Klicala in Gladila Te je, a Ti nisi čutila, da Te božajo te male ročice. Vsa si bila odeta z rožami, ki si jih imela toliko rada. In nato — stali smo in Te gledali kot bi Te hoteli prebuditi iz spanja. Bilo je tiho in mirno, le ptice pevke so se oglašale in oznanjale prve pomladanske dni.

Velika množica Te je spremljala na Tvoji poslednji poti. Srčno doblja si bila in plemenita. Čeprav Ti je usoda prekrizala pot in Te postavila na drugo, težavnejšo, si bila močna in trdna. Vse si voljno prenašala in pokazala, da znaš stati močno ob strani tudi v teh razmerah. Kot mrvljiva prdina si bila vedno praviavljena pomagati, kdor koli Te je prosil uslug. Izčrpala si se in klonila, morala si leči. Bolezni pa nisi hotela priznati. Do zadnjega si bila s smehom na ustih, zato nas je vest, da si umrla, tako hudo pretresla.

Komaj čakam poletja, da se bom zopet odpeljal in razvedrila pri Tebi, si delala ge. Milici. Izpolnila se Ti je želja, toda našla si počitek tam, kjer jih nisi večno spanje že toliko in toliko. Zapustila si nas, v naših srcih bo pa ostal smoln in Tebe, draga Vera, neizbrisen. — Kunejeva

KULTURNI PREGLED

Anton Erjavec

Knjižica na 116 straneh z naslovom »Mladostni plamenje, ki jo je pravkar izdala Družba sv. Mohorja kot 120. zvezek Mohorjeve knjižnice, nam kliče v spomin enega izmed pozabljenih epigonov naše Moderne, dominisvetovskega pesnika Antona Erjavca. Štiri in trideset let po njegovi zgodnji smrti je pesnikov ožji mladostni prijatelj dr. Ivo Česnik izbral iz Angelčka. Doma in sveta in Zvončka nekaj čez osemdeset Erjavčevih pesmi, jim pridružil še primere njegove pripovedne, esejske, in recenzentske proze ter izpopolnil vse to z odlomki pism ki mu jih je Erjavec pisal v letih 1903 do 1908; prav za prav najosrednejši dokument o tem, v poeziji tako malo osebnem in življenjsko intimnem početju. Uvod v »Mladostne plamenje« si delita dr. Ivo Česnik kot pisec kratkega življenjepisa in prof. Janko Moder, ki je v esejskem spisanem sestavku orisal in ocenil slovstveno delo Antona Erjavca.

Leta 1887, rojeni Anton Erjavec je umrl že februarja leta 1910 na Velikem Lošinju, kamor je šel iskat zdravja. Niti ne 23letnega duhovnika, ki je nekaj mesecev pred tem pol novo mašo se je lotila sušica, in preden ga je mogla sama ugonobiti, mu je pljučnica naglo pretrgala krakno spredeno nit mnogo obetajočega življenja.

Anton Erjavec je imel za slovstveni razvoj na razpolago samo šest let, od šestnajstega do dvaindvajsetega leta. Premalo, da bi se ob svoji nikakor ne izredni, vendar pesniško nedvomno znatni nadarjenosti razvil v pesnika prvovrstnega pomena, kakor sta bila takisto zgodaj umrla njegova vzornika Kette in Murm,

(In če mislim na izredno pesniško nadarjenost, se predvsem spominjam Arthura Rimbauda, ki je z 19. letom že dovršil svoje pesniško delo, čigar odločilni vpliv na francosko poezijo nadalnjih 50 let je pojav evropskega pomena.) Anton Erjavec je eden tistih drugovrstnih pesnikov, ki so umrli premali da bi ne mogli upati v njihovo višjo rast, daski nimamo zanj nobenih drugih znakov, kakor nekateri obetajoče nastavek v mladikah njegovih del. Bil je eden izmed izrazitih epigonov, kakor jih je vse polno na pokopališčih slehernega slovstva. Če nam delo resnično velikih pesnikov vzbuja zaupanje v življenje in prepričanje o smislu umetniške tvornosti, nam delo epigonov, ki so umrli mladi, zapuščajo melanholičen vtis kakor nedozorelo sadje, ki ga je prezgodaj stresel jesenski veter. Neki pesnik jih šteje med »brodolomce v slovstvu« in pravi: »Koliko je nesrečnežev, ki so trudoma in z veliko ljubeznijo zgradili ali ponosno galijo ali vitko jadnico, ali počasen čoln, toda — čeprav jim je uspelo, zadajati z njimi srečno na morje, so brž zadeli ob skalo ali na plitvino, ali pa so splavali v daljavo in se za vedno zgubili v meglah obzorja.« Tako je zajadral v slovstveno življenje tudi Anton Erjavec. Slovstveni zgodovinarji ga omenjajo samo med epigoni Moderne njegovo pesniško delo bi ležalo še nadalje v pozabljenih plasteh starih literarnih obzorikov, če bi ga zdaj ne obudila prijateljeva pozornost. V isti knjižici, kjer so izšle pesmi Leopolda Turčija in Joža Cvelbarja so se dvignili knjižku »Mladostni plamenje« Antona Erjavca. Tudi njegovo izbrano delo ni odkrile, kakor ni bilo delo omenjenih dveh in še drugih pesni-

kov iz stranske linije, vendar je prav da doživimo v knjižnih zdajih tudi tako pozabljenno cvetje s pesniških njiv. Bilo pa bi želeli, da bi se izklopala iz starih revij kvaliteten celo pomembnejša poezija pesnikov ki niso n'udar izšli. Pričnih zbirk, na primer Vlad. Levstika, Milana Purglija Antona Novčana, i. dr.

Slika nam kaže dokaj neizraziti, vidno bolehati obraz mladega duhovnika, ki sedi za mizo in brččas piše kako svojo pesem Zasnajne oči strme nekam v daljavo, preko papirja in mize, kakor bi iskale v nedolocen prostoru obklopujočega duha v stih ubranih misli in zgočevale v pesniške podobne temna kaotična, vrveča čustva. Ne življenjske in ne delo samo nam ne moreta povedati kaj več o pesnikovem notranjem življenju, o duhovnih bojih in protislovjih, iz katerih napetosti raste vsaka pomembnejša slovstvena stvaritev. Če se zopet spomnimo Rimbauda ali pa Baudelaira in Verlaine vidimo, da je silna umetniška gor-kota njihovih pesmi odsev velikega življenjskega ognja, ki jih je notranje ožarjal in presvetljeval. Nič t'kega ni opaziti pri tem epigonu Zumančiča, Ketteja, Murna Sardenka n Camkarija. Mladost ob Savi blizu Ljubljane senešije in bogoslovje, nekoliko načitanosti v domačem in v tujih šolah, posebne simpatije do kmečkih pesnikov Burns Koljčeva in Ševčeka nadarjeno posnemanje Zupančičeve metrično in metaforično valjvije poezije, toda brez njenega doživljajkega in motivničnega brez bogastva, posebej še brez vzornikovega Erosa, po Ketteju se ogledujoča refleksivnost in pri Aleksandrovu le površno dojetje rustikalnosti in domačijstvo — to je nekaj potez, ki tvorijo Erjavčev pesniški profil. Sicer pa najde bralec v Moderovi znanstvenem predmostu spisanju študiji domala vse kar je mogoče povedati o Antonu Erjavcu. Pomemben je »predvsem kot ud duhovnega plemstva, ki ga

je pobudila moderna in zvesto ob njej Janez Evangelist Krek«, piše Moder. »Kot tak je bil tudi najvidnejši tedanji dominisvetovski pesnik. Premajhna izrazna izvornost in nadarjenost mu niso dale da bi zrasel v zrelega pesnika, kajti v njegovi liriki je ves čas čuti napredovanje in razvoj razvoju. Gotovo mu je bila odprta se lepa pot. Zato ga ne moremo postavljati ob stran Ketteja in Murna, ampak ga moremo ocenjevati le kot bežen utrinek, ki je ugasnil, ko bi se moral razviti razgoreti v najlepšo luč.«

Pesmi so razdeljene v dva dela. Prvi obsega Erjavčeve poezijo iz let 1904 do 1911, drugi pa otročke pesmi. Med obema deloma ni posebnih očitnih razlikov, kajti tudi v prvem delu in pesmi, ki bi se lahko po naivnosti čustev in neprecenosti izraza uvrstile v drugi del in narobe, vendar je ločitev zaradi preglednosti dobra in potrebna. Med pesnimi v prvem delu so najznačilnejše nekatere razpoloženske pesmi, oprevi narave in duševnih stanj, vendar so vsi ti motivi brez osebnih poudarkov, skoraj že brez osebne barve, tako da — posebej še spričo očitnih znakov modernističnega epigonstva — ni mogoče govoriti o Erjavčev pesniški individualnosti. Tako je taktat pela cel vrsta naših lirčnih škrjančkov. Vzlic vsej maniri pa je v takih pesnih, kakor so na primer »Ekstaza«, sonet »Dragotin Kette« »Veste« itd, nekaka osebna formulacija tiste mladostne neizpele romantike ki se je pri Erjavcu družila z zahtevno po »umetnosti« zlatega pomladnega jutra, ko zakipi življenje v bleisku in sijaju. Mlada in lepa, zdrava in resnična bodi naša umetnost« (iz recenzije Lahove »Vačke kronke«).

Anton Erjavec je bil nedvomno pesniško nadarjen, dajci ni pokazal nič tkega da bi obkutili v njegovi poeziji skrivnostni drget večne pesniške lepote. Razvoj talenta, kar ga je

imel, je ovirala poleg stanu in njegovih oz'rov ter mimo tega, da je življenje premalo doživljalo, tudi miselno-čustvena negotovost. Omahoval je med romantiko in realizmom, vse zajeht v teološko-filozofski študij si ni umel izkrciti poti v svobodno mistiko, ki bi mu nemara najbolj ustrezala in v kateri bi se naprej izčistil njegov premalo originalni in premalo pretehtani pesniški izraz. Erjavčeva proza zastaja za poezijo, primeri esejev in recenzij pa kažejo, da bi utegnil v tej smeri ustvariti kaj več. Pisma, ki so tudi objavljena v odlomkih, so zanimiv prispevek k duhovni biografiji slovenskega študenta v zadnjem desetletju pred prvo svetovno vojno.

Franc Kotnik. Presnec

(Etolog XVI-1943)

Naš narodolovec si je tokrat zadal težko, a že nujno in zanemarljivo naloge, dogmati pomensko vsebino velikonočnega kruha in velikonočne butare. Avtor izhaja od dejstva, da nekatere besede za velikonočni kruh rabijo tudi za velikonočno butaro, in to razlaga tako, da je velikonočni kruh dobil ime po drobnem pivcu, ki je bilo privezano na velikonočno butaro, kakor razne preste, upogonjeni, podobnjaki, medenjaki in popoprani kruhi Obesanja teh kruhkov na velikonočne butare ni mogoče zanikati. Smela pa je domneva, da bi kdaj naši očetje vezali na te butare kar veliki velikonočni kruh, imenovan presnec, presnec, presnec, presnec, beganca-gibanca, potica, povitica itd. Če v Innski četrti

Kronika

* **Poenostavljeni jedilnik v Bolgariji.** Bolgarske restavracije so prejele navodila, da smejo od 10. marca dalje oddajati samo po eno jed svojim gostom.

* **Španske citrone za Slovaško.** V Bratislavi pričakujejo v prihodnjih tednih večji dovoz citronov iz Španije. Doslej je bila citróna na slovaškem trgu redek pojav.

* **Novi župan v Bratislavi.** Bratislava dobi v najkrajšem času novega župana. Za to funkcijo je izbran dr. Oplustil, član Hlinkove stranke. Županu bodo pomagali štirje svetniki slovaške ter dva svetnika nemške narodnosti, tako da bo razmerje prebivalstva v Bratislavi ponazorjeno tudi v novi občinski upravi.

* **Švica zvišuje cene za živino.** Švicarske zvezne oblasti so sklenile zvišati ceno živini za 10 do 25 stotnik švicarskega franka pri kilogramu. Zanimljivo je, da razlika plačevali iz posebnih blagajen za izmenjevanje cen, tako da povprečje ne bo zadelo direktno potrošnikov. Pač pa bodo morali nositi potrošniški stroške za zvišanje svinjskega mesa, ki se je podražilo za 15 stotnik švicarskega franka pri kilogramu.

* **Angležem primanjkuje delovnih sil v poljedelski stroki.** Angleški minister za kmetijstvo Hudson je govoril pred kratkim o angleški kmetijski proizvodnji v sedanjih vojni letih. Zanimljivo je, da bi Anglija potrebovala še nadaljnjih 230.000 ha njiv za preskrbo svojega prebivalstva. Vendar pa tega sveta ne more obdelati, ker že od lanskega leta primanjkuje delovnih moči za obdelovanje zemlje. Angleški kmetje so prejeli poziv, naj napno vse sile, da bodo domača polja čim več rodila. Poljska dela bo treba opraviti z nabiranjem prostovoljnih delavcev tuji med meščani.

Iz Ljubljane

— **Nov grob.** Družino Klopčarjevo je za vedno zapustila njena nenadomestljiva mati. Zemski ostanek pokojnice počiva na žalah v kapelici sv. Frančiška, od koder bo pogreb v četrtek ob 14. na pokopališče k Sv. Križu. — Naj v miru počiva! Svojem izrekanju naše iskreno sočasje!

— **Poroka.** V nedeljo popoldne sta se poročila g. Mare Berlot, nadporočnik, in gđc. Stefanija Šime, poštna uradnica. Pričeli sta bila gđ. Jože Derganc, stotnik, in Južna Franc, pol. poročnik. Poročni obred je bil v višji župnijski cerkvi. Bilo srečno!

— **Osebnost.** V imenik odvetočnikov s sedežem v Ljubljani, frančiškanska ulica 10, je bil vpisan g. Zorc Rudolf.

— **V Ljubljani so umrli od 10. do 16. marca 1944:** Obek Karolina roj. Artač, 75 let, gospodinja, Cesta na Brdo 4; Grohar Ivana, 53 let, modistinja, Mestni trg 9; Plevnik Matija, 77 let, sprevodnik državnih železnic, Vodnataška ul. 16; Čec Marija, 32 let, postrežnica, Vidovdanska c. 9; Ojstriz Marija, 87 let, zasebnica, Strelška ul. 25; Zagar Frančiška roj. Wirus, 76 let, vdova nadučiteljca, Bleiweisova c. 9; Erman Helena roj. Brajda, 74 let, zasebnica, Aleševčeva ul. 38; Povše Zofija roj. Bervar, 56 let, vdova tiskarniškega delavca, Ribniška ul. 4; Skok Jerar, 82 let, služkinja, Japljeva ul. 2; Rifelj Zofija, 83 let, služkinja, Japljeva ul. 2; Sajti Agata, sestra Rudolfinca, 41 let, šolska sestra Vidovdanska c. 9; Wisiak Amalija roj. Grčar, 69 let, vdova železniškega delavca, Poljanska c. 16; Kovac Bređa, 5 let, hčerka inženjerja Pokrajinske uprave, Cojzova c. 9; Pačnik Antonija, 71 let, služkinja, Vidovdanska c. 9; Zagar Alojzija, 81 let, vdova žel. delavca, Vidovdanska c. 9; Dimnik Angela roj. Skubec, 39 let, žena čevljarja, Litjska c. 39; Kos Marija roj. Korentan, 69 let, zasebnica, Mencingerjeva ul. 75; Obek Jakob, 80 let, delavec tobačne tov. v pok., Tržaška c. 109; Jerin Jernej, 61 let, mizarjski pomočnik, Vidovdanska c. 9; Koritarski Vera roj. Furlan, 43 let, žena zasebnika, Gosposka ul. 9; Meznarič Alojz, 48 let, bivši delavec brez stalnega bivališča; Kredar Frančiška roj. Japelj, 77 let, zasebnica, Sv. Petra c. 74; Rape Ljudmila, 47 let, učiteljica, Medvedova ul. 10. — **V ljubljanski bolnici so umrli:** Bayer Alojzija roj. Koprivec, 90 let, vdova drž. uradnika, Medvedova 12; Lavrič Frančiška, 70 let, bivša žena neznanor; Pirc Franc, 28 let, posestnik, umobolnica na Selu; Sikvarč Josip, 64 let, žandarmerijski narednik v p., domobranec, Rožičeva ul. 31; Zorman Andrej, 54 let, trgovec, Celovška c. 34; Gilly Katarina roj. Skerbin, 78 let, vdova poš. uradnika, Peruškova ul. 21; Lenarčič Franc, 20 let, Vnanje gorice 21; Zirc Jožef, 34 let, železničar, Tacen; Rus Jožefa roj. Kosišek, 62 let, preužitkarica, Žužemberk 120; Novak Franc, 69 let, posestnik, Želimlje; Oven

Jožef, 18 let, sin posestnika, Zalna 33; Boh Jože, 14 let, sin posestnika, Ig 15 pri Ljubljani; Benčič Jože, 5 mesecev, sin bančnega uradnika, Vodovodna c. 40; Lovšec Anton, 60 let, strojnik, Poljanski nasip 40; Močnik Pavel, 1 leto, sin skladničnega delavca, Bohoričeva ul. 33; Rodič Frančiška roj. Zabajek 55 let, dnarica, Kapiteljska ul. 4; Verhovc Janez 82 let, kovaški pomočnik, Jenkova ul. 3; Grom Friderik, 86 let, zasebnik, Dolenjska c. 14; Svab Viktorija roj. Lokar, 25 let, žena brivskega mojstra, Markonjeva ul. 18; Puchar Franc, 64 let, posestnik, Ig pri Ljubljani; Ogrin Matija, 58 let, upok. policijski stražnik, Bolgarska ul. 17. — **Zanimivi vremenski pojavi.** S svojevrstno munavostjo nas je presenetila letošnja pomlad takoj v svojem začetku. Prvi pomladanski dan je bil delno sončen, vendar proti večeru precej vetroven. Osvetleje se je ahladijo in živo srebro je ponovi spet zdrknilo za 2 stopinji pod ničlo. Jutro je bilo sveže, toda jasno in sončno. Širna ravnina ljubljanske kotline se je kopala v sončnih žarkih: da so se po njej ostro zarisavale mehke sence in svetlobe. Nekako ob 10. dopoldne so kljub jasnemu nebu prišli nenadoma naletavati kakor plitji puh rahli, a kar precej veliki snežni kosmiči. Padali so sprva poredko, proti 11. uri pa so se zgostili in so snežinke padale že tako nagosto, da se je cestni tlak orosil. Snežinke so naletavale kar naprej, sonce pa je zlatilo njihovo pot, tako da se je osem nudil pester prvor sinjega svoda preprežen z rahlimi puhastrimi meglicami. V žolih sočnih žarkih pa so snežinke padale, se trpil: 'n kopnele... Pomlad je tu!

— **Preimenovanje ulice.** V skladu z novim položajem je mestna občina Ljubljana te dni preimenovala nekatere ulice. Cesta Viktorja Emanuela je prevzela zopet svoje staro ime in se znova imenuje Bleiweisova cesta. Nekdanja Tyrševa — sedanja Bleiweisova cesta se sedaj imenuje od glavne pošte do železniškega prelaza Dunajska cesta, od prelaza naprej pa Ciril-Metodova cesta. Nekdanja Masarykov cesta — sedanja Cesta Šoške divizije — se po novem imenuje Cesta 800 let Ljubljane.

— **Živilske nakaznice** so se zaradi dražjega tiska in papirja nekoliko podražile in sicer osnovne na 0,50 lir, za dodatke ročnih delavcev na 0,40 lir, za stroške do 3 let pa na 0,50 lir, na kar opozarjamo upravičence, da pravilno pripravijo denar zanje, ker so te dni raznašalci pričeli z dostavo živilskih nakaznic po hišah.

KOSOV SALON, PREHOD NEBOTICNIKA

UMETNOSTNA RAZSTAVA

SLIKARJA LOJZETA PERKA

— **Ustanove Roberta Kollmanna** so razpisane in sicer za revne slepce 20 mest v skupnem znesku letnih 16.800 lir in za ubožne ljubljanske trgovske službenice 14 mest v enakem znesku. Prošnje je treba vložiti do vsehga 1. maja t. l. Vse podrobnosti so razvidne iz razpisa, objavljenega v prihodnjem »Službenem listu« in iz razgласa, ki je nabit na občinski deski mestnega poglavarstva.

— **Pomladanska dela na vrtni in sadovnjaku** prinašajo popoln uspeh, ako se izvrši v pravem času. Zeto vam služi »Delavni koledar za vrtni in sadovnjaku«, ki ga dobite v knjižnici Tiskovne zadruge.

— **Društvo »Doma slepca v Ljubljani«** je darovalo učiteljstvo I. dekliške meščanske šole v Ljubljani v počastitev spomina pokojne gospe Marije Ojstriz 250 lir. Najlepša zahvala!

Z Gorenjskega

Obek s fronte. V torek popoldne se je pripeljal v Celovec posebno odposlanstvo prestolovljcev divizije »Velika Nemčija« na dvodnevni obisk koroške dežele. Na kolodvoru so odposlanstvo sprejeli celovške organizacije z godbo nemške mladine s Hrvaškega, ki se pravkar mudi na Koroškem. Včeraj jih je sprejel nadomestni guverner, nakar so si orledali razstavo: Koroška 1200 let mejna dežela Rajha.

Smrt ugledne Tržičanke. Po kratki boleznj je v Bistrici pri Tržiču na svojem domu preminula na dan sv. Jožefa popoldne ob 14. uri gospa Ivanka Vrabčič roj. Mraček, soproga višjega sodnega oficijala v poklju, v starosti 71 let. K zdajnjemu počitku so jo položili na tržičkem pokopališču 21. marca ob 17. uri. Pokojnica, ki je bila v Tržiču splošno znana po svojih milostih značaju, zapušta užloščeno soprogo Gregorja Vrabčiča, višjega sodnega oficijala v poklju. Z možem je s skromnimi sredstvi lepo vzgojila in preskrbela svoje hčere Pavlo, ki je učiteljica v Mirni peči na Dolenjskem in poročena z ugled-

majhen (32). Majhni so velikonočni šopi povsod, kjer jih ni povečalo fantovsko postavljanje in tekmovanje. Za to govore izrazi kot cvetnik, pušelj, rep, tudi snop. Šop. V slovenskem primorju, kjer imajo oljko nosijo k blagoslovu le majhne vejice, in Gregorčič v svoji znani od omenja »oljke snopce«, če ne mladike oljne vsaj. Velike in visoke težke butare so torej novejša uvedba. Poglejmo zdaj še kruh sam, presnec!

»Posamezne mlince katerih je vsak naslednji nekoliko manjši, nalože v zasnod v kopico in to v kup speko: to je presnec« (Pleteršnik). Če si predstavljamo te mlince nizke in široke, z odprtino v sredini, ki je značilna za »mlince« (mlinski; kamen), postavljene enega vrh drugega, imamo podobo stopničaste piramide, vrh katere raste »drevesce«. To je po mojem preoblikovano velikonočno kruha, ki simbolizira pred krščanstvom grob nekake božanske kristjane pa Jezusov grob, močnejši tudi Oliko goro. Posamezni mlinci pomenijo ploščate kamne na grobu, cela kopica pa nagrobno piramido. Potemtakem se velikonočni presnec prav v ničemer ni razlikoval od žinitovanske pogače ali od nemške božične piramide ali od Martinovega nasada GutsManna in v svojem slovarju presnec za »velikonočno butaro«. Valvasorja pa je presnec, Presnec »ženitovanska pogača«. V okolici Skopljaja je presnica »ženitovanska pogača«. Taka pogača ima vedno »drevesce«, šop zelenja na vrhu. Tako pogača v obliki piramide z drevescem na vrhu poznajo tudi Nemci in jo omenja iz Rudolfe kot »Piramide« Božično »piramido« ki jo ponekod imenujejo Perjančine, kar je ljudska etimologija tukaj piramide, ki se naslanja na »perje«, pojasnjuje značilen ostanek božičnega drevesca pri Huculih. To drevesce je iz lesa umetno narejeno, ima tri vrhe in stoji na treh stopnicah, t. j. na trostopničasti »pira-

Izšel je

marčev roman Dobre knjige

V dovršenem prevodu Vladimirja Levstika prinaša Dobra knjiga ta mesec zanimivi roman znanega francoskega pisca Octava Aubryja.

NAPOLÉONOVA VELIKA LJUBEZEN (MARIJA WALEWSKA)

Naročniki DK lahko dvignejo novi roman ob običajnih poslovnih urah v naši upravi v Narodni tiskarni, oni pa, ki se jim romani dostavljajo na dom, bodo tudi marčevega prejeli te dni, ako ga še niso.

Kdor na Dobre knjigo ni naročen, lahko dobi Aubryjev roman v naši upravi ali v kateri koli knjigarni po ceni 13.— lir za broširano in 28.— lir za vezano knjigo.

nim trgovcem g. Adolfom Remčem, Ano, poročeno s knj. majorjem g. Milošem Pavlovičem v Zagrebu, Marijo por. Jurišič, Olgo, ženo profesorja g. Stanka Janeža v Ljubljani, hčerko Ljudmilo in sina Slavka, cand. tehnik. Naj počiva mirno, njenim dragim naše sočasje!

Premiera Gersterjeve opere »Enoch Arden« je bila včeraj, v sredo ob 18. uri v celovškem gledališču, ki spet redno nadaljuje svoj spred.

Kuharski tečaj v koroških obratih. V mesecu februarju so priredili v raznih industrijskih obratih na Koroškem kuharske tečaje, katerih so se v prostih urah udeleževale v obratih zaposlene žene in deklete. Tako je bil n. pr. v Volšperku kuharski tečaj, ki je imel 91 gojnk. Posebna zasluga teh tečajev je, da so se mlade kuharice seznanile s sodobnimi recepti.

Obsojen nasilnik. Zaradi javne nasilnosti in nevarne grožnje se je moral v Celovcu zagovarjati 30-letni Franc Jelenko iz št. Lovrenca na Pohorju. Bil je uslužben kot konjski hlapec pri nekem kmetu v Lavantinski dolini, kjer so bili zaposleni tudi vojni ujetniki. V decembru se je sprl s paznikom in ga napadel. Obsojen je bil na 18 mesecev zapora.

S Štajerskega

Zaprišega spodnještajerske mladine bo 26. t. m. Ta dan stopijo dečki in deklice letnika 1930 v novo obdobje. Prirejene bodo primerne svečanosti za mladino in starše.

Na zborovanjih v Kamnici in Limbušu sta govorila mariborski okrožni vodja Girmayer in okrajni načelnik Strobl. Prvi je opozarjal na potrebo, da se obdelava plodna zemlja in s tem zagotovi prehrana. Drugi pa je orisal vojaško in politično stanje v petem letu vojne, naglašajoč, da tvorijo vojaši, delavci in kmetje neomajljivo enoto in so jamci zmage. Zaključil je z besedami: »Naša naloga je, da v nezmotljivi veri v Führerja izpolnimo svojo dolžnost.«

V Zagorju je bil sklican običajni mesečni zbor, pri katerem so predvajali film o lepoti starih in novih nemških mest. Po obravnavi važnih krajev nih vprašanj je krajevni vodja Holzner govoril o splošnem položaju in o požrtvovalnosti, ki jo mora vsakdo pokazati v sedanjih orjaških borbi.

Druga številka vojaškega časopisa »Steirerland«, namenjena Spodnještajercem, prinaša glavni prispevek izpod peresa prof. Baša pod naslovom »Sprehod po starih mariborskih ulicah«. Prof. Baš uvaja čitatelje v zgodovinski razvoj mesta ob Dravi. Šef voditeljske urada II. časti zadržanje spodnještajerskih vojakov. Vrstijo se poročila, sportni del, humor in zabavne zgodbe.

V viteškem križcem je bil odlikovan nadlovec Karel Riesel, sin rudarja iz Kowalda na Štajerskem. Z železnim križcem I. in II. stopnje je bil odlikovan deseterik Franc Volmeier iz Selnice ob Dravi.

V Gradcu je umrl po dolgem trpljenju državni pravdnik dr. Ivan Trstenjak. Na lastno željo je bil upeljen.

V Laškem je bila ob veliki udeležbi pokopana 77-letna gospa Alojzija Mastenova. Pogrebci so prišli tudi iz okolice, zlasti iz Celja. Pred hišo žalosti je v imenu krajevnih skupine izpregovoril dr. Brauchart, ob grobu pa v imenu rodbine zet dr. Suette, okrožni vodja. Pokojnica, ki je

dala življenje sedmim otrokom, je bila odlikovana s srebrnim častnim materinškim križcem in je preživela več let v hiši svoje hčerke v Deutschlandsbergu.

Nezgode. 50 letna Florjana Šaturjeva iz Ribnice na Pohorju je padla z lestve in si zlomila več reber. — 15 letni Jožef Jeranovič je bil v mariborski okolici napaden od hudega psa in ima nevarno rano na desnici. — 43 letni kovinar Stefan Mandl iz Razvanja si je pri padcu zlomil ključnico. Poškodovanci se zdravijo v mariborski bolnišnici.

Iz Trsta

Tržaška zgodovinska raziskovanja. Te dni je izšel nov zvezek tržaškega »Arheografa«, ki obsega skoro 500 strani in ki vsebuje številne dragocene zgodovinske razprave. Med njimi je omeniti predvsem razpravo Attilia Tamara o raznih zanimivostih s konca 18. stoletja v Trstu. Njegova razprava obsega okoli 450 strani. V njej so objavljena pisma P. A. Pittona, znanega furianskega funkcionarja, ki je vodil tržaško policijo v zadnjih šestletjih 18. stoletja.

Posebne spremembe v Trstu. V februarju je bilo v Trstu 43 posestnih sprememb. Skupna vrednost nepremični je 1.832.720 L. Od tega pride 105.550 lir na nepremičnine v mestnem središču, 1.727.170 lir pa na 40 nepremičnin v predmestjih. 800.000 lir je bilo izplačanih za nepremičnine v Istrski ulici, 188.000 pa v Barokovliah. Bilo je tudi v februarju šest primerov hipotekne kredita v skupnem iznosu 1.050.000 lir.

Smrtna kosa. Te dni so umrli v Trstu 56 letna Josipina Curina-Jurišević, 68 letna Adela Šmčič vd. Simoni, 63 letna Frančiška Furlan, 82 letna Josipina Mervin, 70 letni Alojz Nanut, 57 letni Josip Simič in 64 letni Peter Kainero.

Zaradi prenapolnosti avtobusa Trst-Gorica je ustavljen promet z vmesnimi postajami. Prostori se je treba že vnaprej zagotoviti. Avtobus odhaja še nadalje iz Gorice ob 7.50, iz Trsta pa ob 13. uri.

Preimenovanje Korza. Nadaljevanje Carduccijeve ulice, ki je predstavljalo zadnji del Garibaldijevega Korza, je bilo poimenovalo po p.satelju Alfredu Oraniju.

Specialist vseh vrst zajet. V Trstu se je pojavil v zadnjem času neki mož, ki se mu je posrečilo oslepiti več ljudi. Njegovi triki so soneli na poznane raznih poslopj z več vhodi, tako da je pri svojih goljufivih nakanah lahko izginil skoraj druga ali tretja večna vrata, dočim je oseba, s katero se je dogovoril glede domnevne kupčije, lahko brezuspešno čakala nanj ure in ure. Tržaška policija je zajela sedaj 26 letnega Itala Filipia, po rodu iz Zadra, stanujočega v Trstu. Pripadal je, da je osleparil Maro Esina za pet litrov olja, Jolando de Pase in Mario Ferrari za 1000 lir, pa še polno drugih sličnih goljufivih zadevščin ima na vesti. Med drugim sta postala žrtve njegovega trika tudi dva ljubljanska študenta. Filipa so prepeljali v zapore v ulici Nizza.

Iz Gorice

Nova avtobusna zveza Gorica—Romans. Te dni je uvela prometna družba Ribi v Gorici dnevno prevzno avtobusno službo iz Romanca v Gorico. Nova zveza je namenjena predvsem delavcem podjetja Taccino, ki dela na račun Todtove organizacije. Avtobus odhaja iz Romanca ob 7.30 zjutraj, se ustavi v Gradiški ob 8.30 uri v Fari. Iz Gorice pa odhaja popoldne ob 16.30.

Spremembe v avtobusnem prometu Trst—Gorica. Zaradi tehničnih razlogov je vzpostavljeno direktno obratovanje na avtobusni progi Gorica—Trst brez vmesnih postaj. Iz Gorice odhaja avtobus ob 7.30 in odhaja iz Trsta ob 13. Ukinjen je lokalni promet ter vstopanje na dosegljivih vmesnih postajah.

Smrtna kosa. V svojem stanovanju v Gorici v ulici Cascina št. 8, je umrl dr. Ivan Grusovin, star 54 let. Pokojnik je bil v Gorici zelo znan. Bil je član goriškega združenja vojaških ranjencev in poveljencev.

Stanjški delavci je izgnani. 37 letni delavec Aldo Gubana, ki stanuje v Stanježu št. 271, se je odpeljal zjutraj s koleškom k neki svoji teti, ki stanuje v Pogorju. Pri teti je bil eno uro, na kar se je odpeljal nazaj. Odtlej ni za njim nobenega sledu.

Tatovi odnesli 41.000 lir. 45 letna Antonija Gobet iz Manzenjeve ulice 16 je odšla od doma. Ko se je zvečer vrnila domov, je opazila, da so bili v njenem stanovanju nepovabljeni tuji gostje. V temni slutnji je šla pogledat svojo ročno torbico, v kateri je imela shranjenih 41.000 lir. Ročno torbico je bila prazna. Vključili so se prikradli v njeno stanovanje s ponarejenimi ključi. Obvestila je o tem varnostne organe, ki polzvedujejo za držnimi zlikovci.

Žrtev burje je postal 33 letni Avrelj Medot, ko je bil na službeni poti na tovornem vlakcu železniške proge Krmin—Sv. Ivan ob Nadiži. Zaradi močnega sunka burje so se zaloputnla vrata uslužbenčeve utice na tovornem vlakcu in je dobil Medot poškodbe na obeh rokah.

Beleznica

KOLENDAR

Četrtek, 23. marca: Jožef Oriol, Pelagija, Oton.

DANAŠNJE PRIREDITVE

Kino Matica: Zadeva dr. Crippen.
Kino Sloga: Noč brez slovesa
Kino Union: Ne govori mi o ljubezni.

DEZURNE LEKARNE

Danes: Dr. Kmet, Ciril-Metodova 43, Trtkozcy ded., Mestni trg 4, Ustar, Se-lenburgova ulica 7.

ZATEMNITEV

je strogo obvezna od 19. ure do 5. ure!

DRŽAVNO GLEDALIŠČE

DRAMA

Četrtek, 23. marca ob 18.: Lepa Vida, Premiera, Red I.
Petek, 24. marca: Zaprtro.

Danes v četrtek ob 18. uri bo v Drami premiera Cankarjeve »Lepa Vida«. To je njegovo najbolj poetično dramsko delo. V njem odkriva pisatelj svet domišljije, sanjski svet hrepenenja. Naša Drama se bo oddolžila spominu 25 obletnice smrti velikega pisatelja, ki je dal naši dramski vrsto odrskih del, z uprizoritvijo te njegove lirčne igre. Osebe: Lepa Vida — Saričeva, njena mati — Kraljeva, Poljanec — Jan, Mrva — Debevec, Dioniz — Bitenc, Damjan — M. Skrbnišek, Dolinar — Gregorin, Milena — Ukmar-Boltarjeva, zdravnik — Cesar, študent — Starič. Režiser: C. Debevec. Scena: A. Gerlovčeva. Kostumi: Dagmar Kačerjeva (prvič).

OPERA

Četrtek, 23. marca ob 18.: Melodije Sreca. Opereta. Izven. Cene od 40 Lr navzdol.
Petek, 24. marca: Zaprtro.

J. Gregor: »Melodije Sreca«. Opereta v treh dejanjih. Napisal H. Stepančič. Osebe: Armic — Zupan, Silva — Mlejnikova, Vera — Barbičeva, Anda — Sincinova, Katja — Japljeva, Gizela — Slavčeva, Viktor — P. Kovič, Amalija Miričeva — Gorinskova, Marija Barličeva — Bučarjeva, Zvonko Okretič — M. Sincin, Ala Barličeva — Poličeva, Milavski — Milčinski, Marjana — Koširjeva, Marjan — Balde, radionapovedovalec — Pianecki, radionarator — M. Brajnik i. dr. — Opozarjamo, da bo v partiji tenorista Marjana Barliča nastopil prvič Boštjančič Aleksander, ki je znan občinstvu kot radionarator in isti opereti. — Dirigent J. Gregor, režiser Frelj, koreograf inž. Golovin, scenograf inž. Franz.

Premiera Mozartove opere »Don Juan« bo v kratkem. Delo je popolnoma na novo našudirano. Zasedba je tale: Leporello — Betetto, Komtur — Lupša, Donna Ana — Heybalova, Donna Elvira — Mlejnikova, Zerlina — Patikova in Baukarova, Don Juan — Popov, Masetto — Dolničar, Don Octavio — Lipušček. Dirigent A. Nefceti, režiser in koreograf P. Golovin; kostumi J. Valanova.

Oddajniška skupina Jadransko Primorje

RADIO LJUBLJANA

CETRETEK, 23. MARCA

7.00—7.10: Poročila v nemščini; 7.10—9.00: Jutranji pozdrav, vmes od 7.30 do 7.40 poročila v nemščini; 9.00—9.10: Poročila v nemščini; 9.10—9.20: Koračnica, napoved sporeda (nemško in slovensko), koračnica; 12.00 do 12.30: Opoldanski koncert; 12.30—12.45: Poročila v nemščini in slovenski; 12.45—14.00: Veseli zvoki za premor; 14.00—14.10: Poročila v nemščini; 14.10—15.00: Vsakemu nekaj. Saj tak je dandanašnji dan; 17.00—17.15: Poročila v nemščini in slovenski; 17.15—18.00: Dobra volja v duru in molu; 18.45—19.00: Narodna pesna ura; dr. Franc Kotnik; Presnec; 19.00 do 19.30: Koncert čeliste Čende Sedlbauerja; 19.30—19.45: Poročila v slovenski, napoved sporeda; 19.45—20.00: Glasbena medija; 20.00—20.10: Poročila v nemščini; 20.10 do 21.15: Vsakemu svoje radio zapoje; 21.15 do 22.00: Slovenska glasba; igra Radijski orkester, vodi dirigent D. M. Sijanec; 22.00—22.10: Poročila v nemščini; 22.10—23.00: Vse pleše in poje; sodelujejo orkester solistov pod vodstvom Dušana Prevorskega in sopranistka Baukar-Streutova.

Velikonočni presnec je torej velike važnosti za razumevanje našega starega poganškega kulta, in ni nobenega dvoma, da je, kakor bahač in »ženitovanski presnec, povzročal rodovitnost« (42). Kotnik pravi, da za to trditve nimamo direktnih dokazov. Direktni dokaz je oblika presneca, ki je poganška. Evidenco tega dokaza pa mora sedveda podati znanstvist, ki pa je s pričujočo študijo šele na začetku raziskovanja.

Velikonočni kruh je imel na severu vstajenjsvo svedo, ki je zopet krščansko nadomestilo za poganško drevesce. Zanimivo je, da dejstvo, da imajo Huculi posebno trojno velikonočno svedo, ki posnema tristrano drevesce, namreč njih božično drevesce na trostopničasti piramidi. Zato mirno vemo trditve, da je tudi naš velikonočni presnec imel prvotno tri mlince in da je tudi šop rastlinja na njem bil trodelan, je imel tri vršice ali tri »nadstropja« na enem vrhu. Seveda je to le domneva, ki pa, upam, jo kmalu potrdijo elementi kulturne kupa, raztreseni po slovenskem svetu. Zato bomo razprava našega narodoslova dobrodošla vsem, ki ljubijo naše narodne starine. Znamo jo ceniti posebno v teh časih! A. M.

Ravnatelj tržaškega radijskega orkestra na Dunaju. Dunajski radijski oddajna postaja je povabila ravnatelja tržaškega radijskega orkestra Jakoba Cipica na Dunaj, kjer bo vodil veliki orkester dunajske radijske oddajne postaje. Nadomestil ga bo ta čas znani interpret dunajske glasbe dirigent Maks Schönher.

Simfonična sezona v Verdjevem gledališču. Tudi letos bo ob skleno onerno sezono v tržaškem Verdjevem gledališču poseben simfoničen ciklus, ki bo obsegal šest simfoničnih koncertov. Dirigirali bodo znani in sloveči dirigenti. Prvi koncert bo 26. marca.

ali prijatelj, ki je kruh, nem bratling ali potica, ali beganica, ali ga imenujejo s katero drugo besedo, ki pomeni prvotno veliki velikončni presni kruh in ne butaro, ki jo nosijo na cvetno nedeljo k blagoslovu. Ker pisec ni smatral za važno vprašanje prvotne oblike velikonočnega kruha, je sklepal prenapogo, da »Ker je prijatelj visel na butari, je dobila cela butara po njej ime«. S tem vprašanjem se je bavil že Strekelj, ki se je zadovoljil z domnevo, da »je povod za to bila beseda žegen (blagoslovljeno vobče), ki da se je lahko n

Življenje na petem kontinentu

Avstralija nam ni nasprotna samo v zemljepisnem pogledu, temveč tudi po življenjski obliki. Medtem ko je današnji evropski vzor v splošnem popolna discipliniranost, boš na poti celini zamenjal resnično avtoriteto. Vsakdo se čuti tam gošpodarja neskončnih daljin in ne prenese nujnih prepovedi, tudi ne s strani matične države, ki je v dobi deportacij izvajala tu pravo strahovladno s korobacimi, verigami in bajonetmi. Ti časi so minili, ostalo pa je brezmejno pozežen po svobodi. Potomci nekdanjih kaznivcev, iskalcev zlata in naseljenecv so sveto prepričani, da so materino deželo že davno prekosili. V nekem oziru predstavlja Avstralija s svojim visokim življenjskim standardom in z minimalno delovnega časa sicer v resnici pretek v primeri s staro otoko državo in njenimi gladovnimi meizami, z otroki v tovarniški službi in slišni. Povprečni Avstrelac prekaša v vsakem oziru tudi prišelci angleški velenosti: proletarijat. Po svoji naravi je živahnejši, zdravejši, samostojnejši, uslužnejši in brez hlmbe. Zato se čuti neskončno vzvišene nad svojimi rojaki iz stare domovine, da o pripadnikih drugih narodov, ki jim skoraj ne priznava človeškega dostojanstva, niti ne govori.

Pomanjkanje discipline

Kakor smo rekli, ni na tem otoku celini nobene pravne avtoritete. Poslanca in tudi ministri trepija vse odločitve volile dobrohotno po rami. Če sta svojo stvar opravila dobro, to je, volijo v korist — v nasprotnem primeru pa ju utegnejo prijeti za vratnik in jima povedati svoje mnenje v brk. Časi so sicer minili, ko so imeli tam prosvetne ministere, ki niso znali ne brati ne pisati, toda še danes izražajo ljudje tu pa tam mnenje, da bi bilo dobro, če bi država plačevala avstralskim politikom potovanja okrog sveta, ki bi jim naj razbila za boljše informacije. V ostalem uživajo izobraženci manj ugleda nego drugi državljani, ki se kakor koli udeležujejo v življenju.

Vojaščina je deležna kakor v vseh angleških deželah istotako le malo ugleda — pa saj si ga s svojo nediscipliniranostjo tudi ne zna priboriti. Nemški publicist Heinrich Hemmer, ki je prvo svetovno vojno preživel v tej deželi kot civilni interniranec, pripoveduje, da je tedaj pogosto opazoval tolpe razčepanih, s koli in gorjanci oboroženih, upravičenih se vojakov, ki so stekali po sydneyskih ulicah. Bari, ki so bili najbolj ogroženi, so tedaj spuščali svoje roloje, in mnoge trgovine, ki razgrajale niso hotele dati tega, kar so zahtevali, so ostale za njimi razbite. V evropskih garnizijah so avstralski vojakji zmanj zavijali posebnih zahtev, ki jih postavljajo v skladu z visoko življenjsko ravno, kakršne so navajeni. Pri tem pa je strokovna izvežbanost teh vojakov priložnost za naka, njihove parade, ki so jih uvedli pred nekoliko leti na peti celini, so za evropske oči dovolj diletantske.

Edina oblast, ki ima v Avstraliji nekaj besede, je sodna in policijska. Nstopa pa tudi dovolj samostojno. Policija na konjih, ki zasleduje kakšnega črnega hudodelca v neobljubljenih ozemljih, kakršne je Severna Avstralija, po cele mesece in tudi leta, je poglavje zase o romantiki Divjega zapada v polnem 20. stoletju.

Rekordna lenoba

Zapovednik v vsakdanjih poslih, »bos«, šeš ali delovodja, nima nikjer na svetu tako malo odločne besede kakor v kakšnem avstralskem mestu. To je ena izmed glavnih značilnosti tega novega sveta. V Zedinjenih državah utegnejo prihajati ljudje pač s klubom na glavi prosit za delo, pri tem utegnejo tudi pljunuti na tla, da bi namignili na svojo ravno možnost, ki ne pozna servilnosti — toda to se le zunanje oblike, v notranjosti utripajo srce pred močnim, ki odločuje o tem, ali dobiš delo, jelo in stredo nad glavo. V Ameriki je pač vedno ljudje nego delovnih možnosti. Tega pritiska v Avstraliji ni. Ker si človek nekaj hrane lahko povsod nabere, ker si lahko povsod postavi svoj šotor in ima v prazni notranjosti ogromne dežele vrednost nekakšne redkosti kakor nikjer na svetu, ne pozna tudi nobenih pravih budihi skrbí ter se pritisku lahko smeje. Posledica teh razmer so med drugim nečista, čudne stavke, ki trajajo včasih cela leta. Ljudje se spravljajo tedaj na deželo, lovijo, ribarijo in dobivajo dovolj organizacijske in simpatične podpore, da si lahko kupujejo moko, tobak in podobne stvari. Življenje jim je lahko in brezskrbno. Za sloviti novi pristaniški most v Sydneyu, ki velja za eno modernih svetovnih čudes, je grozilo, da ga zavoljo dolgih stavk

nikoli ne bodo dovršili. Končno jim je to uspelo, toda s fantastičnim izdatkom 10 milijonov funtov sterlingov.

Posledica opisanih razmer je tudi neka posebna kategorija avstralskih ljudi, ki se s tem naravnost ponosa, da načelno ne delajo in se v tem pogledu lahko izkažejo z večletnim in celo večdesetletnim rekord. Življenje ni potepuhom nikjer tako lahko kakor v Avstraliji. Na temelju določene števila prepotovanih milj imajo na osamljenih postajah celo zakonito pravico do prenočišča in deleža mesa ter čaja. S tem se mnogi okoriščajo, pa ne delajo drugega, nego da potujejo in zajedalsko živijo, ne da bi rekli kdaj hvala. Kar se pa tiče razmerja do šefov in delovodj, naj se dostavimo, da bi nazadnje ne bilo še nič tako čudnega, če bi bili ljudje v skladu s posebnimi razmerji v deželi do njih ravno dušni. Toda to Avstralcem ne zadostuje. Vsi potopisci se strinjajo v tem in opozarjajo na vsako podjeto dušo okoliščino, da zasledujejo v Avstraliji lastnike velikih obratov in sploh vsakogar, ki ima kakšno oblast v rokah, z naravnost slepim sovraštvom.

Gostilničar — najvišja oblast

V avstralski notranjosti, kjer ni velenosti, kjer leže vsa ob obali, ima življenje že zavoljo tega svoj poseben značaj, ker zahteva več skrbí in truda dela nego v drugih deželah. Pomisliti moramo samo na težave, ki jih ima avstralski živinorejec z neprijazno naravo, na težave za oskrbo z vodo, na strahne suše, ki jim sledijo nerediti še strahneje nagle poplave, na pomanjkanje krme, na vse mogoče nadloge od kunccev preko kobilic in kakšne do dingov, avstralskih divjih psod, da o močilih, nevarnih muhah, mravljah in termilih, pravih gospodarjih avstralskih pustinj, niti ne govorimo. Kar mora človek in zlasti še vojda opraviti tu dela, je ogromno in ogromni morata biti njegova prilagodljivost ter prisebnost. Po drugi strani pa so delovne moči tu še posebno maloštevilne in to je seveda delojemalec v prid. Za vse skrbí, trud in pomanjkanje pa si ljudje po končanem delu radi privoščijo svoj »oddihi«, malo norenja v mestu — če pridejo tako daleč, toda večina podeželskih delavcev pride le do najbližje bedne breznice v lesenja pod streho iz valovite pločvine. Običaj je, da izročijo potem svoje zaslužek krčmarju in nato pijejo in razsajajo, dokler jim ne sporoči, da so že vse potrošili. Tri dni jim daje še na upanje, potem jih postavi enostavno pod kap. Narkar sledi spet leto težkega dela.

Nadstropja v ozračju

Ljudje ne živimo samo na zemlji, temveč pred vsem tudi v zraku, a vendar smo se doslej za zgradbo zemeljske notranjosti bolj zanimali nego za razmere v ozračju. Tako ni nič čudnega, da imamo o plasteh in sestavi zemeljske skorje mnogo znanstvenih dognanj, med tem ko nam je v ozračju še marsikaj zagonetno. Seveda pa smo o razmerah v najspodnejšem ozračnem nadstropju, v troposferi, že davno prav dobro poučeni. Ta ozračna plast sega v višino 11 do 17 km in v njej se dogajajo za nas tako važni vremenski pojvi. Najnovejše raziskave pa kažejo, da za človeka in njegovo dobrobit niso odločilni samo dež in veter, sneg in sonce, temveč še drugi naravni pojvi, ki izvirajo iz višjih ozračnih plasti. Marsikateri dogodki v troposferi, tako nevihte, segajo s svojimi električnimi pojvi tudi daleč nad troposfero.

Električna zrcala

V drugem nadstropju zemeljskega ozračja, v stratosferi, se odigrava prav za prav le malo stvari. Meteorologe in široko javnost je zanimala ta plast nekaj časa pred vsem zavoljo tega, ker smo jo lahko dosegli z registralnimi baloni in celo letali, tako da si je človek priboril dostop vanjo. Nedosegljivo, a za vse življenje na zemlji po vsem videzu nad vse važno pa je tretje nadstropje, jonosfera, ki se razprostira v višinah 100 do 600 km in se preko. To najvišje ozračno plast so nam pomagali raziskovati pred vsem radijski valovi, nadaljnje podatke so nam dale raziskave tako zvanih višinskih ali kozmičnih žarkov. Po nekkih čudnih pojavih pri širjenju radijskih valov so pred leti spoznali, da jih nekaj neke visoko nad zemljo požira — od tega izvirajo neprijetni »adignja« — ali pa kakor nekakšno zrcalo »obija«. Z načrtimi poskusi z električnimi valovi so potem ugotovili nekoliko takšnih odbijajočih plasti. Prva tako zvana plast E, se razprostira v višini 100 do 150 km, naslednja plast F, pa v višini 200 do 500

Lahko bi rekli, da je takšen bezniki krčmar edina, absolutna avtoriteta, ki se ji v Avstraliji vse pokori. Ko se ta pogovar nad alkoholom oglaš s svojim »Time, time, gentlemen!« — »policijska ura, gospodje, bi rekli mi, tedaj je to pravo polje, tedaj ni oklevanja in pomišljanja. Može si na hitro natrpažo žepa s steklenicami in prav tako hitro izpraznijo prostor. Tolikšno oblast ima drugače le še kakšen športni sodnik, kajti sport je v Avstraliji kakor stavljanje, stave in popivanje seveda najvažnejša stvar. Sport zavzema prvo mesto v časih in je važnejši od politike, da o poslih niti ne govorimo. Črta je zmazna kakšna misel Mabel pri kricketu, to odloča, ne pa to, kako se obnaša v pisarni in s kakšno izobrazbo razpolaga.

Konec sanj?

V skladu s splošno nepriljenostjo je kajpak tudi avstralski življenjski slog. Može se drug drugemu nikoli ne odkrivajo, temveč si samo mimogrede malo pokima z glavo. Če se dva za pozdrav ustavita tedaj se konča to najčiste v najbližjem buri, kajti sam zase človek nikoli ne pije in plačuje. Moški so vedno nemarno oblečeni, a zavoljo tega jim nihče ne odreka spoštovanja. Nasprotno, vojda v velenosti na široko odpre vrata, če se približuje kakšen razčepan one. Morda prihaja možak z dežele in bo odhajal skozi druga vrata z nekoliko napolnjenimi kovčgi. Ženske pa se oblačijo elegantno kakor menda nikjer na svetu, čeprav si kupujejo običajno že izžalana oblačila. V ostalem pa nosi vse potezo začasnega, improviziranega, približno dovršenega. Če hotelsko osebo niti od daleč ne kaže, da bi ti hotelo odnesti prtljago iz avtomobila v sobo, ki si jo najel, moraš pač sam priti za to delo. In ne smeš se usajati, če natakarnica po določen uri noče postreči tvojim posebnim željam. Tudi če si sam ministrski predsednik, guverner ali princ Waleski nimaš pravice do posebnih želj. Ob tej in tej uri je obed in potem je konec, kajti kuharica mora v kino, strežnica pa na ples.

Tako so si Avstralcji na svojem ogromnem celinskem otoku uredili življenje prav udobno in se pri tem ne dajo motiti. Stvar ima pa vendarle neko malo razpoko. Njihova svoboda, na katero so tako ponosni, je namreč odvisna od oblasti in sile Zedinjenih držav ter Anglije. Če stvar s te strani pogledamo, so vse prej nego svobodni.

km. Kot odbijajoča snov rabi jo električno nabiti delci, elektroni in joni. Ker je gostota teh električno nabitih delcev pred sončnim vzhodom najmanjša, potem proti poldnevju največja, dalje poleti večja nego v zimskem času, je ta pojav v plasti E odčitno v zvezi s sončnim položajem oziroma stanjem, a povzroča ga, kakor danes vemo, ultravijolično žarenje.

Električni viharji v jonosferi

Da so v jonosferi poleg teh rednih sprememb, od katerih odvisi ugodni radijski sprejem pomoči in pozimi ter slabši poleti in podnevi, še drugi pojvi, nam je pokazalo raziskovanje kozmičnih žarkov. Razne znanstvene odprave so že opazovale zveze med severnimi siji in širjenjem električnih valov. Izkazalo se je, da utegnejo »elektromagnetni viharji«, pri katerih nastopajo severni siji, vplivati v daljavo tisočev kilometrov na sprejemanje radijskih prenosov. Danes menijo, da poganjajo veliki kanski vzhubi na soncu, ki jih opažamo kot sončne pege, električno nabite delce s silovitno brzino na zemljo. Te električne plohe povzročajo v našem ozračju polarne sije, a v nižjih ozračnih predelih tudi prave prevrate.

Pred nekaj časa je povzročila posebno velika skupina sončnih peg magnetni vihar, ki je na širne daljave stopil varovalke v telefonskih centralah ter izklopil velike električne vode. Takšne motnje nastanejo v manjšem obsegu lahko tudi kot »zvezni« ali »lokalni« dogodki v jonosferi. Imenujejo jih »električne parazite« in povzročajo v radijskih aparatih neprijetno pokanje in prasketanje, v kolikor ga niso krivi električni viri na zemlji sami.

Čudne svetlobe v zgornjem nadstropju

Če so takšni viharji v jonosferi sposobni vplivati na naše električne naprave, se ne smemo čuditi, da jih utegne dojeti tudi

človek. Znani občutki, ki se polasča mnogih ljudi pred vremenskimi spremembami, je za čudo podobno radijevemu ali röntgenskemu »mačku«. Pri ljudeh z občutljivostjo za vremenske spremembe bi lahko govorili o nekakšnem mačku za višinske žarke, pri čemer pa predstavljajo ti žarki samo del vseh vplivov iz jonosfere. Prav gotovo niso ti vplivi iz najvišjih ozračnih plasti, ki dežujejo na človeka neposredno v podobi kozmičnih žarkov, žarkov gama in »električnih parazitov«, niti od daleč tako močni kakor žarki iz radijevih preparatov in röntgenskih aparatov, a prav tako, kakor so kemične snovi v najmanjših količinah še učinkovite — vzemimo na primer hormone — si lahko mislimo, da utegne tudi slabotno žarenje in valovanje iz jonosfere zavoljo svojega dolgega vplivanja učinkovati na človeka. Občutljivi ljudje, zlasti operiranci bolniki, slabotni in starajoči se ljudje, so posebno dovzetni za takšno trajno »obsevanje«.

Občutljivost za vremenske preobrate pa temelji gotovo še na drugih vzrokih; spom-

nimo se na revmatske bolečine, ko vliaga v zraku narašča in povzroča neko nabiranje telesnega tkiva. Da so celo najmanjša bitja, kakor bakterije, občutljive za vreme, so nam pokazale najnovejše raziskave. Tako dajejo bakterije mlečne kisline prednost določenim vremenskim položajem in se mleko v nevarnih dneh na pr. lažje skisa nego ob drugih dneh. Ko električna napetost ni tako velika, že prej so poskusi pokazali, da morejo električni valovi radijskih oddajnikov izzvati vidne spremembe v nekih kolidih. Ker je tudi mleko kolidna raztopina, temeljijo prej navedene razlike nemara tudi na tem.

V zemeljskem ozračju pa je, kakor smo povedali že v uvodu, še vedno dosti skrivnosti, a med nje spadajo čudni svetlobni pojvi, ki so jih astronomi čisto opazovali v najvišjem ozračnem nadstropju. Kakor oblaki potujejo preko neba, pa niso oblaki. Danes domnevajo, da gre za nakopčeno najmanjših delcev kozmičnega prahu, ki jih lahko opazimo v marsikateri temni poletni ali zimski noči.

Zanimiva zapuščinska pravda

V začetku januarja se je vršila v Lizbonu nenavadna pravda. Neki portugalski duhovnik je ob svoji smrti pred dvema letoma zapustil vse svoje imetje v znesku 380.000 eskudov papežu, oziroma Vatikanu. Portugalske oblasti so zahtevale od zapuščine 130.000 eskudov davkov, čemur je papež ugovarjal, češ da po konkordatu ni dolžan plačati takšnega davka. Stvar je prišla pred sodišče, ki je v prvi instanci zavrglo papežev ugovor. Zapuščinska pravda se bo zdaj obravnavala pred višjim sodiščem.

Volovska kri za otroke

V Lyonu so imeli, kakor poročajo pariški listi, izredno ugodno izkušnjo s serumom iz volovske krvi, ki so ga dajali malokrvnim in slabo hranjenim otrokom. Uspehi so dali tudi drugim francoskim mestom pobudo za silne poskuse. V lyonski klinici odvzamejo 30 do 50 volov vsak dan 8 do 10 litrov krvi, fibrine in krvna telesa jim odstranijo s preprostim postopkom, serum, ki potem ostane in se ne sešira, pa pripravljajo, da se ne more okužiti. Ta serum so dajali otrokom in uspeh je bil ta, da je po desetih dneh vsak izmed njih postal povprečno za 2 kg težji. Pri tem je dobival vsak otrok na dan po 2 žlici seruma v juho. Serum vsebuje posebno

Preureditev Madrida

Španska vlada proučuje načrt za preureditev Madrida, ki predvideva, da bo španska prestolnica sčasoma narasla na tri milijone prebivalcev. Madrid je hudo »rpel« v državljanski vojni, ki je trajala tri leta. Osemdeset odstotkov stanovalskih hiš je bilo porušeni. Pri tem so trpele zlasti hiše na robu mesta. Popolnoma uničenih je bilo 1498 hiš, dočim je bilo nalažljivih 1762 hiš tako poškodovanih, da niso več uporabne za bivanje. Prebivalstvo španske metropole je med državljansko vojno silno nazadovale. Skiralo se je od prvotnega števila 1.020.685 na tri četrt milijona prebivalcev, toda že lani je naraslo zopet na 1.123.372. Stare madridske ulice so bile ozke in temne. Zdaj bodo vsi ti neustojljivi odpravljene, seveda postopoma, kajti Madrida ni mogoče preko noči preurediti v velenost za tri milijone ljudi.

38.000 miši so polovili

V občini Densbyre v Švici so polovili v minulem letu 38.000 miši, katere je občinska uprava plačevala po 20 švicarskih centimov za rep. Občina je izdala 7600 frankov samo za pokončevanje mišje nadloge.

Križanka št. 23

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
	15		16				17		18			19	20
21					22	23			24		25		
	26		27				28		29			30	31
32	33			34		35			36		37		
38		39		40			41		42			43	
44	45				46	47			48		49		
50			51	52				53	54				
55						56					57		

Besede pomenijo:

Vodoravno: 1. telesna sprejemljivost za zunanje dogodke, dovzetnost, smisel, 4. upor, 8. priručnik, odkritost, 15. grška boginja meseca, 17. omrznjen, pod vplivom in učinkom mraza, 18. daje življenju resen smisel, 21. lepa, 22. zidan v loku, 24. prometno sredstvo, 26. zapra, odbijajoč, povzročajoč stud, 28. sprememba, opustitev dosedanjega 30. vek, razdobje, 32. notranji organ, 34. z jezikom gladiti, sesati, 36. s presledki, z odmori, 38. del telesa 39. običaj, šega 41. nasprotje raznolikega, mnogoterega, 43. predlog, 44. gorovje, planine na Hrvaškem, 46. najlepši mož v grškem bajoslovju, Afroditin ljubimec, 48. zob pri evinjah in merjaskih, 50. žensko ime (množi), 51. živi v glavnem mestu evropske države, 53. vir državnih dohodkov, 55. zavist, 56. popusti, odbitki, 57. grški bog vojne.

Navpično: 2. država v Ameriki 3. pomladanska cvetlica, 4. osebnost, znamenje, 5. domišljavec, 6. preglednica razpredelnice, 7. izraz žalosti ali bolečine 8. bivši predsednik

španske republike, 9. v ribi, 10. naselbina, 11. nasprotje molitve, 12. okrajšano žensko ime, 13. grd, 14. podredni veznik, 16. obalno jezero v morju, 18. za vse enak, skupen, 20. pokrajina ob nemško-francoski meji (fon.), 21. zakasnitev, 23. pred dnevi, nedavno, 25. mlad izumovitelj, 27. gora v Armeniji, 29. mesto v južni Ukrajini, 31. južno sadije, 33. samo, le, 35. mesto v Dalmaciji, 37. grška boginja, 40. volna, ki se upravlja v zdravilstvu, 42. pašniska rastlina, ki je ne marajo ne ljudje in ne živali, 45. tih brez besede, 47. desni pritok Ebra, 49. podredni veznik, 52. število, 54. japonska mera.

Rešitev križanke šte. 22

Vodoravno: 1. plot, 2. krog, 9. soba, 10. rama, 11. era, 12. dar, 13. vi, 14. Eva, 17. Ra(dij), 18. princ, 19. ol, 21. Ast, 23. nam, 25. jli, 26. idil, 27. naj.

Navpično: 1. psevdonim, 2. lori, 3. oba, 4. ta, 5. kr. (kraljev), 6. rad, 7. Omar, 8. garancija, 14. era, 15. visoko, 16. ant, 20. Lada, 22. klet, 24. mir, 25. ime.

Anonymous:

Serija

»Zan, pozdravljen!«, je nagovoril gospod Jaka Vohljač svojega prijatelja Zaneta Nevedneža in ga udaril po rami — to je bil znak dobrega prijateljstva — tako krepko, da je Zane kar otrnil od tolike ljubezni in se mu je zamegnilo pred očmi.

»Na zdravje, Jaka«, je čemerno odzdravil Zane, ki je bil vedno zatopljen sam vase in v svoje zakonske skrbí.

»Kako kaj živiš? Upam, da je družina zdrava in žena s teboj zadovoljna. Dajva, stopiva tjele na pol litra, da se malo pogovoriva po dolgem času. Saj je minila že cela večnost, odkar sva se zadnjikrat videla.«

Zane je takoj pozabil na mravljinčasto ramo in v trenutku spremenil svoje prepričanje, da ni več dobrih in usmiljenih ljudi. Bil je državni uradnik in vino ni imelo državnih cen. Vdano in zadovoljno je sledil prijatelju in v mislih računal, koliko kozarčkov ga bo grelo čez nekaj minut.

Gospod Vohljač je takoj videl, da ne bo imel težkega dela za dosednjega namena, zato je po nekaterih vsakdanjih frazah prešel na stvar:

»Zane, ali si ti filatelista?«

»Fi-la-te-list? Prosim te, Jaka, govori bolj potihem. Povem ti pa, da se za politiko nisem nikoli brigal in se ne maram tudi v bodoče. To je moje staro načelo. Moje misli so posvečene le družini! — V mislih mi je še vedno migotala čudna in grozna beseda filatelista. Kaj naj bi pomenila sicer ni vedel, toda razbije je smet politika vmes: saj zadiralo le po njej. »Ne ne, Zane, nis me razumel. Vprašati sem te hotel, če zbiraš znamke?«

»Znamke?« je ponovil gospod Nevednež in

olajšano vzdihnil. »Ne, nikdar se nisem zanimal za znamke. Zakaj pa vprašuješ? Ne bom nič kupil. Zelo mi primanjkuje denarja. Tudi posoditi ti ne morem nič. Zelo nad bi ti ustregel ampak, ker ...«

»Ne, Zane, ne smeš me napak razumeti. Stvar je taka: najprej mi povej, če si že slišal, da ima vsak državni uradnik pravico do nove popolne serije pokrajinskih znamk?«

»Hm, nekaj so govorili, ampak jaz se ne brigam za take reči. Mislim, da je treba še plačati zanje. Ne, ne nimam denarja.«

»Seveda plačati je treba. Pet sto osemdeset lir. Takoj se mi je zdelo, da se ti ne boš potegoval za to. Seveda filatelija odnočno zbiranje znamk je strast, ki smo ji podvrženi bolj redki, zato sem te mislil prositi, če mi odstopiš svojo serijo. Sicer imam že svojo, ampak, saj veš, strast ... Pa tudi zastoni ne bo!«

»Razumem, brez skrbí Seveda, revež si, ker si taki strasti podvržen, da moraš pol mesečne plače žrtvovati, da ji zadostiš. Seveda odstopim ti jo. Name se lahko zaneses!«

»Zane, vedel sem, da si moj dober prijatelj. Stefka, še pol litra!«

»Zane, je zagostolela nekega dne gospa Nevedneževa svojemu možičku: »ali si znamke že prinesel domov?«

»Kakšne znamke?«

»I, nove pokrajinske znamke s pretiskom, serijo 53 kosov. Ti ne veš, dragi kaj se je kupilo. Kakšna sijajna prilika, da si kupim novo pomladansko obliko, ki jo že tri tedne ogledujem v izloži. Oh dragi moj ...« in ovila mu je roke nežno okrog vratu.

Zane je bil presenečen, da je zazijal. To, da si želi njegova žena nove obleke, mu je bilo znano. Toda tega, da se spozna na znamke, mu še svoj živ dan ni povedala. In kako stro-

kovno se izraža — pretisk, serija, kos ... Ne-rešljiv problem pa mu je bila zveza med znamkami in obliko in nenavado nežnostjo.

»Ja, hm, jaz nič ne vem. Znamke bomo res dobili jutri, toda naročil sem jih le zato, ker me je prosil neki prijatelj, da mu jih odstopim, ker je strasten zbiralec teh znamk. Po-jutrišnjem bo prišel sam, sem na dom.«

»Zane, ali si znorel? Ali sploh veš, kaj si storil? Ne, da imam tako primstvo za moža, mi še svoj živ dan ni padlo v glavo!«

Zane je debelo gledal. Pred nekaj minutami je bila žena še sladka ko med oh, kje so tisti časi, sedaj pa je zopet v stari formi. Nekaj groznega. In vse to so povzročile znamke!

»Ali se zavedaš, da si vrzel celih tri tisoč lir v občestni jarek? Ti, ki jih imaš toliko odveč! Nekaj nezasiščenega. In moj spomladanski kostum, ah!«

»Tri tisoč lir! Tebi se sanja ... ali pa ... Dušica, ali si kaj takega jedla kar ti je preobito žledelec? Saj veš, kako hudo vpliva to na tvoje živce ... pomiri se nola!«

»Ti, ki si se mi vsedel v žledelec z znamkami vred, ti ... in zakrillila je z rokami, kakor bi hotela odleteti. »Sicer pa, jutri mi moraš prinesiti znamke semkaj, meni v roke in gorje ti če jih ne prineseš!«

»France, kaj se pa tako jezíš? Pravkar sem te videl, ko si se razburjal na tvojega znanca. Kaj te je pa tako razdražilo? je nagovoril Zane svojega prijatelja.

»Eh, bedasto se mi zdi, da so ljudje taki fatalisti. Takega, kot sem prej govoril z njim takega fatalista pa še nisem videl!«

»Midva z ženo sva še tudi sprla zaradi znamk. Ljudje so res grozni. Davi sem slišal, da jih nekateri plačujejo po štiri tisoč lir. Prav

sedajle nesem svojo serijo ženi domov, poglej ...«

Znane je najprej Zaneta malo nerazumevalje gledal, potem pa rekel: »Zane misli sem, odnočno rekel sem, da so ljudje fatalisti, ne filatelisti.«

»Ah, da, seveda ...! Misli sem, da ... da se razburja zaradi znamk. Oprost, na svidenje!«

Spotoma je premišljeval, kako nerazumljivi so postali ljudje. Svoje čase so te vsi razumeli; če se rekel »kravas«, so takoj vedeli, na kaj misliš. Danes pa vse tako učeno. Spoznal je, da se bo treba če za marskaj zamati, da ne bo veljal za bedaka.

»Zane, ali si prinesel ser jo? — Hvala Bogu, Zan, saj sem vedela, da nisi tako neumen. No, vidiš, kos so lepe ...« Oči so se ji svetile, kakor bi gledala v rokah svoje tri tisočake ...

</

Devetdesetletnica prof. Josipa Kožuha

Lep je poklic vzgojitelja, ki uravnava mlado pokolenje v bodočnost nalk skrbnemu vrtnarju ali sadjarju, ki se leto za leto trudi za posevke in mladice in mu je najlepše plačilo v zlatih plodovih, ki jih vidi sam dozoreti. Med najbolj častiljive slovenske vzgojitelje, ki jim je k sreči dano že dolga leta videti plodove svojega poklica, štejeemo celjskega profesorja Josipa Kožuha. Ko danes praznuje 90letnico, po bač tisočim in tisoč-

rim bivšim celjskim študentom, razkropljenim bogveod po svetu v najrazličnejših poklicih, stopil pred oči prijazni lik patriarhalnega dijaškega skrbnika. Kako bodrilno nas je njegova dobrodošla beseda pozivala k delu, kako prepričevalno in segavo nas je znal uvajati v lepote sveta in v čudenosti Delo, vsestranski študij in ganljiva ljubezen do dijaške mladine — to so pač bili tisti trije glavni čimbelji, ki so nam profesorja Josipa Kožuha ohranili v živo jesen življenja.

Pred 10 leti je bil ljubljenski posebno pristočno počasten na dostojnem slavlju celjske gimnazije. Takrat smo tudi v »Jutru« obsejemo predstavili tega zaslužnega moža slovenski javnosti. Zato naj danes krajše povzamemo nekaj podatkov iz njegovega življenja. Izšel je iz skromne mežnarjeve družine v neki vasi blizu Polhograja. Mati mu je umrla, ko je bil star 7 let. Čitati in pisati se je učil zelo pozno. Učitelj ga je napotil v ljubljensko dijaško kuhinjo v Celju. Iz ljubljane se je preselil na Reko, maturiral pa je v Trstu. Univerzo je začel na Dunaju, dovršil pa v Gradcu. Izprva je služboval v Gorici, glavno njegovo delo je pa bilo v Kopru, kjer se je na vročih tleh uveljavil s svojo dosledno poštenostjo. Še zlasti kot šolski nadzornik. Leta 1898 je prišel v Celje, kjer je trajno ostal. V celjem je služil kot šolski polnih 40 let. Dolga leta je vodil dijaško kuhinjo in v pohvalno mora pač zadostovati kratka ugotovitev, da je bil res v pravem pomenu besede njen častni predsednik. Kaj vse je storil, da je prehranjeval leto za letom dnevno do 150 dijakov, to vedo pač le tisti, ki so mu bili zvesti pomočniki, in pa bivši celjski dijaki, ki bi brez dijaške kuhinje ne bili tisto, kar danes so. Njihova hvaležnost je profesorju Kožuhi edino in najlepše plačilo.

Prof. Kožuha je bil ljubezniv učitelj matematike, zemljepisja in zgodovine. Rad je uvažal svoje dijake v znanje svetovnih jezikov. V samostojni knjigi je izdal »Kartografske osnovne« (1908), pisal je razprave v gimnazijska letna poročila ter objavil krajša navodila za risanje zemljevidov. V rokopiših hrani, kolikor vemo, zanimiva dela o matematični geografiji. Zaradi starosti in vojnih razmer mu ni več dano, da bi obiskoval svojo hišo v Opatici ali zahajal na Učko, od koder se je tolikokrat s soroščenjem navdušenjem razgledoval po kršni Istri in Jadranskem morju. Ko gospodu prof. Kožuhi sporočimo prisrčne čestitke in najlepše želje, da bi nam ostajal ohranjen do skrajnih meja človeškega življenja, se pač zavedamo, da izpolnjujemo častno dolžnost v imenu široke družine ljubiteljev častilcev, bivših dijakov in stanovskih tovarišev.

General Camillo Righetti †

Z Dunaja je prispela vest, da je tam 17. t. m. v starosti 70 let, pobrala pljučnica upokojenega generalnega majorja Kamila Righetti, ki ga lahko štejeemo med svoje rojake, saj je od leta 1893. do leta 1939, živel med nami ter se popolnoma udomačil.

Pokojnik se je rodil v Černovicah kot sin železniškega uradnika, vendar se je pa družina preselila zgodaj v Pulj, kjer je Kamilo preživel svojo mladost, nato je pa očeš v tržaško kadetnico, kjer je 1893. postal oficir in bil dodeljen 27. pešpolku, ki je bil tedaj v Ljubljani. V tem polku je služboval polnih 25 let, kar je res izjemno dolga doba. Polno desetletje je bil v Ljubljani poveljnič šole enoletnih prostovoljcev, zato se ga pa vsi naši starejši rezervni oficirji spominjajo kot dobrega, za svoje gojence očetovalsko skrbnega, skrajno korektnega in taktičnega vzgojitelja.

V Dunaju je prispela vest, da je tam 17. t. m. v starosti 70 let, pobrala pljučnica upokojenega generalnega majorja Kamila Righetti, ki ga lahko štejeemo med svoje rojake, saj je od leta 1893. do leta 1939, živel med nami ter se popolnoma udomačil.

Pokojnik se je rodil v Černovicah kot sin železniškega uradnika, vendar se je pa družina preselila zgodaj v Pulj, kjer je Kamilo preživel svojo mladost, nato je pa očeš v tržaško kadetnico, kjer je 1893. postal oficir in bil dodeljen 27. pešpolku, ki je bil tedaj v Ljubljani. V tem polku je služboval polnih 25 let, kar je res izjemno dolga doba. Polno desetletje je bil v Ljubljani poveljnič šole enoletnih prostovoljcev, zato se ga pa vsi naši starejši rezervni oficirji spominjajo kot dobrega, za svoje gojence očetovalsko skrbnega, skrajno korektnega in taktičnega vzgojitelja.

V Dunaju je prispela vest, da je tam 17. t. m. v starosti 70 let, pobrala pljučnica upokojenega generalnega majorja Kamila Righetti, ki ga lahko štejeemo med svoje rojake, saj je od leta 1893. do leta 1939, živel med nami ter se popolnoma udomačil.

Pokojnik se je rodil v Černovicah kot sin železniškega uradnika, vendar se je pa družina preselila zgodaj v Pulj, kjer je Kamilo preživel svojo mladost, nato je pa očeš v tržaško kadetnico, kjer je 1893. postal oficir in bil dodeljen 27. pešpolku, ki je bil tedaj v Ljubljani. V tem polku je služboval polnih 25 let, kar je res izjemno dolga doba. Polno desetletje je bil v Ljubljani poveljnič šole enoletnih prostovoljcev, zato se ga pa vsi naši starejši rezervni oficirji spominjajo kot dobrega, za svoje gojence očetovalsko skrbnega, skrajno korektnega in taktičnega vzgojitelja.

V Dunaju je prispela vest, da je tam 17. t. m. v starosti 70 let, pobrala pljučnica upokojenega generalnega majorja Kamila Righetti, ki ga lahko štejeemo med svoje rojake, saj je od leta 1893. do leta 1939, živel med nami ter se popolnoma udomačil.

Pokojnik se je rodil v Černovicah kot sin železniškega uradnika, vendar se je pa družina preselila zgodaj v Pulj, kjer je Kamilo preživel svojo mladost, nato je pa očeš v tržaško kadetnico, kjer je 1893. postal oficir in bil dodeljen 27. pešpolku, ki je bil tedaj v Ljubljani. V tem polku je služboval polnih 25 let, kar je res izjemno dolga doba. Polno desetletje je bil v Ljubljani poveljnič šole enoletnih prostovoljcev, zato se ga pa vsi naši starejši rezervni oficirji spominjajo kot dobrega, za svoje gojence očetovalsko skrbnega, skrajno korektnega in taktičnega vzgojitelja.

V Dunaju je prispela vest, da je tam 17. t. m. v starosti 70 let, pobrala pljučnica upokojenega generalnega majorja Kamila Righetti, ki ga lahko štejeemo med svoje rojake, saj je od leta 1893. do leta 1939, živel med nami ter se popolnoma udomačil.

Pokojnik se je rodil v Černovicah kot sin železniškega uradnika, vendar se je pa družina preselila zgodaj v Pulj, kjer je Kamilo preživel svojo mladost, nato je pa očeš v tržaško kadetnico, kjer je 1893. postal oficir in bil dodeljen 27. pešpolku, ki je bil tedaj v Ljubljani. V tem polku je služboval polnih 25 let, kar je res izjemno dolga doba. Polno desetletje je bil v Ljubljani poveljnič šole enoletnih prostovoljcev, zato se ga pa vsi naši starejši rezervni oficirji spominjajo kot dobrega, za svoje gojence očetovalsko skrbnega, skrajno korektnega in taktičnega vzgojitelja.

V Dunaju je prispela vest, da je tam 17. t. m. v starosti 70 let, pobrala pljučnica upokojenega generalnega majorja Kamila Righetti, ki ga lahko štejeemo med svoje rojake, saj je od leta 1893. do leta 1939, živel med nami ter se popolnoma udomačil.

Pokojnik se je rodil v Černovicah kot sin železniškega uradnika, vendar se je pa družina preselila zgodaj v Pulj, kjer je Kamilo preživel svojo mladost, nato je pa očeš v tržaško kadetnico, kjer je 1893. postal oficir in bil dodeljen 27. pešpolku, ki je bil tedaj v Ljubljani. V tem polku je služboval polnih 25 let, kar je res izjemno dolga doba. Polno desetletje je bil v Ljubljani poveljnič šole enoletnih prostovoljcev, zato se ga pa vsi naši starejši rezervni oficirji spominjajo kot dobrega, za svoje gojence očetovalsko skrbnega, skrajno korektnega in taktičnega vzgojitelja.

V Dunaju je prispela vest, da je tam 17. t. m. v starosti 70 let, pobrala pljučnica upokojenega generalnega majorja Kamila Righetti, ki ga lahko štejeemo med svoje rojake, saj je od leta 1893. do leta 1939, živel med nami ter se popolnoma udomačil.

Pokojnik se je rodil v Černovicah kot sin železniškega uradnika, vendar se je pa družina preselila zgodaj v Pulj, kjer je Kamilo preživel svojo mladost, nato je pa očeš v tržaško kadetnico, kjer je 1893. postal oficir in bil dodeljen 27. pešpolku, ki je bil tedaj v Ljubljani. V tem polku je služboval polnih 25 let, kar je res izjemno dolga doba. Polno desetletje je bil v Ljubljani poveljnič šole enoletnih prostovoljcev, zato se ga pa vsi naši starejši rezervni oficirji spominjajo kot dobrega, za svoje gojence očetovalsko skrbnega, skrajno korektnega in taktičnega vzgojitelja.

V Dunaju je prispela vest, da je tam 17. t. m. v starosti 70 let, pobrala pljučnica upokojenega generalnega majorja Kamila Righetti, ki ga lahko štejeemo med svoje rojake, saj je od leta 1893. do leta 1939, živel med nami ter se popolnoma udomačil.

Pokojnik se je rodil v Černovicah kot sin železniškega uradnika, vendar se je pa družina preselila zgodaj v Pulj, kjer je Kamilo preživel svojo mladost, nato je pa očeš v tržaško kadetnico, kjer je 1893. postal oficir in bil dodeljen 27. pešpolku, ki je bil tedaj v Ljubljani. V tem polku je služboval polnih 25 let, kar je res izjemno dolga doba. Polno desetletje je bil v Ljubljani poveljnič šole enoletnih prostovoljcev, zato se ga pa vsi naši starejši rezervni oficirji spominjajo kot dobrega, za svoje gojence očetovalsko skrbnega, skrajno korektnega in taktičnega vzgojitelja.

Na gradu Turn pri Ljubljani se je mladi oficir seznanil s sestro graščaka, baronica Julija Codelli, ki mu je v srečnem zakonu rodila edinko Silvijo, sedanjega soproga tajnika pokrajinskega predsednika, freg. kapetana Reneja Podhorskega. Ko je z najvišjimi odlikovanji odlikovani generalmajor leta 1918 stopil v pokoj, se je preselil na Codellijev grad Višnja pri V. šnji gori, kjer mu je 1923. umrla soproga. Šele čez 12 let se je drugi poročil z go. Jolando Rüdiger, hčerko bivšega pristalskega kapetana na Reki.

Ljudomilega generala je spoštovala vsa Ljubljana, zlasti pa vsa Višnja gora in njena slikovita okolica, saj je bil preprosti general vsak dan med kmeti pri slikanju. Generalmajor Righetti je namreč absolviral tudi umetniško šolo ter je bil odličen akvarelist ter tudi za našo umetnost važen umetnik — pokrajinar. Žal je mnogo njegovih del zgorole lani meseca novembra, ko so grad Višnja izropali in požgali tolovaji.

Ze leta 1939. se je preselil na Dunaj, kjer je razen gospo vdove zapustil še dve sestrji v naših krajih pa obilo sorodstva in prav mnogo pravih prijateljev.

S svojo dobroto, zlasti pa s svojimi umetniškimi deli, ki je z njimi povečeval zlasti Dolenjsko, si je general in umetnik Kamilo Righetti zagotovil trajen tpeel spomin. Njegovemu sorodstvu izrekamo naše iskreno sožalje!

SPORT

Pred turnirjem z malo žogico

Še nekaj dodatnih napovedi za udeležence Prireditelj ZSK Hermes objavlja še naslednje dodatke k razpisu pokrajinskega prvenstva v namiznem tenisu:

Razen skupine »naraščajnikov«, v kateri lahko nastopijo le tekmovalci, ki so rojeni 1. 1928. ali pozneje in se na seniorskih tekmovanjih še niso plasirali, bo uvedena tudi »mladinska skupina« tekmovalcev letnika 1926. in kasnejših. V tej skupini lahko nastopijo vsi tekmovalci teh letnikov ne glede na dosežene uspehe. Prijavnina Lir 10.—, 4 nagrade. Moštva bodo tekmovala po sistemu na 3 igrace tako, da bo zmagovalc eno moštvo, ki bo prvo doseglo 5 točk. Nagrade tri plakete namesto dosežanih dveh.

Lepe nagrade, ki jih bodo prejeli zmagovalci, so razstavljene v trgovini Rojina nasproti »Daj-Dama«. Zmagovalci treh skupin bodo prejeli tri plakete in sicer darila g. prezidenta pokrajinske uprave, gen. tajnika mestne občine in tvrdice Eberle.

Zanimanje za turnir je veliko in pričakovati je velikega odziva pri tekmovalcih in občinstvu. Vstopnina Lir 3.—, za dijake Lir 2.—.

Nogometna žoga ima svoj čar

K že objavljenim številnim nogometnim izidom pretekle nedelje objavljamo po poznejših virih še nekatere, da bo pregled poploli in si bodo bralci predvsem lahko ustvarili jasnejšo sliko o razvoju prvenstvenega tekmovalja pri naših najbližjih sosedi na zapadu.

Na italijanskih nogometnih igriščih so tudi zadnjo nedeljo tekali za okroglim uspehom, tako da se je prvenstveno tekmovalanje spet premaknilo za več pomembnih dogodkov proti zaključku. V skupini »Jadranskega Primorja« je bil v nedeljo prvi dan presenečen. Pod to poglavje spada zmaga, ki jo je dosegla Ampelea na vročih tleh v Trzinu, nič manj pa tudi neodločeni izidi in delitev točk, s katero se je morala zadovoljiti Triestina v dvoboju s Ponziano. Tretja tekma je ponovno dokazala, da so Goričani stalno v dobri formi. Podrobni izidi v tej skupini so bili naslednji: Ampelea — Tržič 2:1, Triestina — Ponziana 1:1 in Gorica — Udinese 3:1. — V tabeli sta sedaj na prvih dveh mestih Triestina in Ampelea s po 12, na naslednjih dveh pa Gorica in Tržič s po 11 točkami.

V lombardski skupini so isti dan odigrali naslednje tekme: Milano — Ambrosiana 2:0, Brescia — Atalanta 1:0, Pro Patria — Varese 3:1 in Cremonese — Fanfulla 1:1.

V ligursko-piemontskem okrožju so bili izid nedeljskih srečanj takile: Torino — Asti 4:0, Juventus — Alessandria 4:0, Liguria — Biellese 2:0, Casale — Genova 1:0 in Cuneo — Novara 3:0.

V rimski skupini sta se srečali samo moštvi Rome in Tirrenie z izidom 4:2 za prvo.

Pred nedavnim so imeli v Zermattu svoje ločeno prvenstveno tekmovalje v četvrti kombinaciji švicarski akademiki. Najbolji uspeha sta bila Georges Piquet iz Lausanna in Verena Fuchs iz Basla, ki sta nova švicarska prvaka na smučeh med akademiki.

Obvestila sportnikom!

SK Zabjalk. V nedeljo ob 9. uri na stadionu Hermes tekma za trenirg s prvim moštvom Hermes. Vsi igralci I. moštva naj bodo ob 8.30 na igrišču. V soboto 25. t. m. ob 10. uri v klubski sobi pri Ražmu obvezen sestanek za I. moštvo. — Predsednik.

Obvestila sportnikom!

SK Zabjalk. V nedeljo ob 9. uri na stadionu Hermes tekma za trenirg s prvim moštvom Hermes. Vsi igralci I. moštva naj bodo ob 8.30 na igrišču. V soboto 25. t. m. ob 10. uri v klubski sobi pri Ražmu obvezen sestanek za I. moštvo. — Predsednik.

Obvestila sportnikom!

SK Zabjalk. V nedeljo ob 9. uri na stadionu Hermes tekma za trenirg s prvim moštvom Hermes. Vsi igralci I. moštva naj bodo ob 8.30 na igrišču. V soboto 25. t. m. ob 10. uri v klubski sobi pri Ražmu obvezen sestanek za I. moštvo. — Predsednik.

Obvestila sportnikom!

SK Zabjalk. V nedeljo ob 9. uri na stadionu Hermes tekma za trenirg s prvim moštvom Hermes. Vsi igralci I. moštva naj bodo ob 8.30 na igrišču. V soboto 25. t. m. ob 10. uri v klubski sobi pri Ražmu obvezen sestanek za I. moštvo. — Predsednik.

Obvestila sportnikom!

SK Zabjalk. V nedeljo ob 9. uri na stadionu Hermes tekma za trenirg s prvim moštvom Hermes. Vsi igralci I. moštva naj bodo ob 8.30 na igrišču. V soboto 25. t. m. ob 10. uri v klubski sobi pri Ražmu obvezen sestanek za I. moštvo. — Predsednik.

Obvestila sportnikom!

SK Zabjalk. V nedeljo ob 9. uri na stadionu Hermes tekma za trenirg s prvim moštvom Hermes. Vsi igralci I. moštva naj bodo ob 8.30 na igrišču. V soboto 25. t. m. ob 10. uri v klubski sobi pri Ražmu obvezen sestanek za I. moštvo. — Predsednik.

Obvestila sportnikom!

SK Zabjalk. V nedeljo ob 9. uri na stadionu Hermes tekma za trenirg s prvim moštvom Hermes. Vsi igralci I. moštva naj bodo ob 8.30 na igrišču. V soboto 25. t. m. ob 10. uri v klubski sobi pri Ražmu obvezen sestanek za I. moštvo. — Predsednik.

Obvestila sportnikom!

SK Zabjalk. V nedeljo ob 9. uri na stadionu Hermes tekma za trenirg s prvim moštvom Hermes. Vsi igralci I. moštva naj bodo ob 8.30 na igrišču. V soboto 25. t. m. ob 10. uri v klubski sobi pri Ražmu obvezen sestanek za I. moštvo. — Predsednik.

Zaradi praznika

v soboto 25. marca 1944

bosta izšli sobotna in nedeljska številka »Jutra« skupaj že v petek zvečer. — Cenjene oglaševalce prosimo, da oddajo svoja naročila, zlasti naročila za male oglase, že v četrtek, ker bomo mogli oglase, naročene šele v petek dopoldne, objavljati v le toliko, kolikor bosta dopuščala čas in prostor.

MALI OGLASI

Kdor siče stube plača na enako besedo L. —30, za drk in prov. takso —50, na danjanje naslova ali strok 1. —20. Najmanjša iznos na te oglase je L. 7.— Za šnitve in dopisovanje je plačati na vsako besedo L. 1.—, za vse druge oglase L. —50, na besedo, na drk in prov. takso —50, na danjanje naslova ali strok 1. —20. Najmanjša iznos na te oglase je L. 10.—

Službe išče

GOSPODICA z malo maturo in trg. teciem, išče službo v pisarni ali trgovini. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Sposobnost«. 6592-1

GOSPODICA išče zaposlitev pri otroku za ves dan. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Priidna in poštena«. 6591-1

Vajeniško

VAJENKA za trg. s spec. in kolonijskim blagom, sprejme taja. J. Menart, Sv. Petra cesta 35. 6611-44

Službo dobi

DOBRO SILVIJO mlado, iščem na dom, brez hrane, za tajo. Naslov v ogl. odd. Jutra. 6593-1a

KUHARICO ali postrojnico sprejemam dva meseca proti dobi hrani in plači. Naslov v ogl. odd. Jutra. 6628-1a

PRIZERSKO POMOCNICO mlado, ter valetko sprejemam salon »Frank«, Ljubljana, Kresja. 6634-1a

FANTA (dijaka) za pomoč pri vrtne in drugem delu, sprejemam pisarna Tribadlov, rijanske ceste. 6641-1a

GOSPOD. POMOCNICO za vsa hišna dela sprejemam tukaj ali s. 1. aprilom. — Oskoda dobra plača po dogovoru. Zglasi naj se v dopoldanskem urah. Naslov v ogl. odd. Jutra. 6643-1a

POSTREZNICO za pospravljanje sob, dnevnice približno od pol 7. do 10. ure, takoj sprejemam. Zglasi naj se v dopoldanskem urah. Naslov v ogl. odd. Jutra. 6644-1a

KUHARICA dobi službo pri boljši trgovski hiši, hrana in plača dobra. Pojavila vsak dopoldan: Smartinska cesta 10/II. 6653-1a

RAZNASALCA za trgovino, mlajša, sprejemam. Naslov 6657-1a

DEKLE večje gospodinskih poslov, tudi postrojnico za ves dan, ki bi imela veselje do gostine, iščem za polno delo. Kal v sredini. Naslov v ogl. odd. Jutra. 6656-1a

PRODAM KINO KAMERO, 16 mm, prvovrstno, prodam. Na ogled iz priaznosti v drogeriji »Hermes«. 6556-6

MISI, PODGANE iz šole za znanstveni poiskanje s truplom, ki ga dobiš v drogeriji KANC, Zidovska 1. 6532-6

PRODAM 16 mm, prvovrstno, prodam. Na ogled iz priaznosti v drogeriji »Hermes«. 6556-6

NAHRBTNIK popolnoma nov, predvojni. Prodajam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 6627-6

PSA CUVAJA 8 mesecev starega, prodam. Vel. čolnarska ul. 4. 6601-6

PRODAM: platnene ribe, kompletne čisto posteljo, omaro, moške galozje št. 43, damске št. 41, damske semsalarje št. 36, pisalni stroj, stari. Naslov v ogl. odd. Jutra. 6594-6

BLAGO ZA KAPNE in ribe, predvojni, prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 6593-6

OTOMANA, pernica in zeljavni naprodi. Šilka. Na jami št. 8 pri hišniku (tramvajska postaja strazišča v Šilki). 6650-6

NAHRBTNIK popolnoma nov, predvojni. Prodajam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 6627-6

PSA CUVAJA 8 mesecev starega, prodam. Vel. čolnarska ul. 4. 6601-6

PRODAM: platnene ribe, kompletne čisto posteljo, omaro, moške galozje št. 43, damске št. 41, damske semsalarje št. 36, pisalni stroj, stari. Naslov v ogl. odd. Jutra. 6594-6

BLAGO ZA KAPNE in ribe, predvojni, prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 6593-6

OTOMANA, pernica in zeljavni naprodi. Šilka. Na jami št. 8 pri hišniku (tramvajska postaja strazišča v Šilki). 6650-6

NAHRBTNIK popolnoma nov, predvojni. Prodajam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 6627-6

PSA CUVAJA 8 mesecev starega, prodam. Vel. čolnarska ul. 4. 6601-6

PRODAM: platnene ribe, kompletne čisto posteljo, omaro, moške galozje št. 43, damске št. 41, damske semsalarje št. 36, pisalni stroj, stari. Naslov v ogl. odd. Jutra. 6594-6

BLAGO ZA KAPNE in ribe, predvojni, prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 6593-6

OTOMANA, pernica in zeljavni naprodi. Šilka. Na jami št. 8 pri hišniku (tramvajska postaja strazišča v Šilki). 6650-6

NAHRBTNIK popolnoma nov, predvojni. Prodajam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 6627-6

PSA CUVAJA 8 mesecev starega, prodam. Vel. čolnarska ul. 4. 6601-6

PRODAM: platnene ribe, kompletne čisto posteljo, omaro, moške galozje št. 43, damске št. 41, damske semsalarje št. 36, pisalni stroj, stari. Naslov v ogl. odd. Jutra. 6594-6

BLAGO ZA KAPNE in ribe, predvojni, prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 6593-6

OTOMANA, pernica in zeljavni naprodi. Šilka. Na jami št. 8 pri hišniku (tramvajska postaja strazišča v Šilki). 6650-6

NAHRBTNIK popolnoma nov, predvojni. Prodajam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 6627-6

PSA CUVAJA 8 mesecev starega, prodam. Vel. čolnarska ul. 4. 6601-6

PRODAM: platnene ribe, kompletne čisto posteljo, omaro, moške galozje št. 43, damске št. 41, damske semsalarje št. 36, pisalni stroj, stari. Naslov v ogl. odd. Jutra. 6594-6

BLAGO ZA KAPNE in ribe, predvojni, prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 6593-6

OTOMANA, pernica in zeljavni naprodi. Šilka. Na jami št. 8 pri hišniku (tramvajska postaja strazišča v Šilki). 6650-6

MOSKO KOLO

skoraj novo, in nov sod. 1000 litrov, ugodno prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 6688-6

CEVLJE nove, močne, št. 40, prodam. Vprašati: Beethovenova 16, vrata št. 1. od 9. do 10. ure. 6636-6

PREDSOBNO STENO rabljeno, posteljno omario in pisalno mizico, prodam. Komenskega ul. 24, dvorišče. 6637-6

JEDILNI PRIBOR srebrn, za 6 oseb, in dam. zlati, zapestno, uro. prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 6639-6

ZENSKO CEVLJE št. 40 in 39, nove, ter št. 37 nošene, prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 6640-6

2 PISALNA STROJA (1